

POSVETOVANJE POMURSKIH IZVOZNIKOV

POVEČANI IZVOZ ZAHTEVA IZBOLJŠANJE IZVOZNEGA REŽIMA

Kakor smo na kratko že poročali, je bilo preteklo sredo v Murski Soboti posvetovanje o problemih izvoza. Predstavniki nekaterih pomurskih podjetij (Mura, INLO Turnišče, Kombinat Pomurka M. Sobota, Dežnikarna Lendava, Lesno predelovalno podjetje M. Sobota in drugi.) ter zastopniki zbornice so podrobno analizirali možnost izvoza v letošnjem, predvsem pa v prihodnjem letu.

Tako letos, kot tudi prihodnje leto predvideva kombinat Pomurka povečan izvoz. Do konca julija so izvozili v vrednosti 1 milijon dolarjev, do konca leta pa bo znašal izvoz 1,7 milijona dolarjev. Kombinat, ki je bil ustanovljen le-

ne opreme bi lahko izvoz znatno povečali. Tudi Industrija lahke obutve Turnišče se je zadnje čase uspešno uvrstila med naše izvoznike. Prvi uspehi so zadovoljivi, saj so pred kratkim izvozili na inozemski trg 10 tisoč čevljev. Tudi zastopnik tega podjetja je omenjal potrebo po manjši investiciji.

Na posvetovanju so obravnavali tudi dosednji izvozni režim. Predstavniki Pomurke so se zavzemali za ustanovitev izvoznega oddelka v podjetju. Sodijo, da ima kombinat vse pogoje za to. Na predlog predstavnika republiške gospodarske zbornice pa so se strinjali tudi z ustanovitvijo posebnega izvoznega biroja, ki bi deloval v republiškem

merilu. Tak biro bi opravljal posle izvoza specializirano za posamezne gospodarske dejavnosti. Predstavniki pomurskih podjetij — izvoznikov so poudarili, da tak biro ne bi smel delovati kot podjetje in naj ne bi akumuliral tolikšnih dohodkov kot sedanja izvozna podjetja, seveda na račun proizvajalcev — izvoznikov. Z ustanovitvijo biroja bi se verjetno zmanjšalo tudi število

administrativnega kadra, ki znaša trenutno pri treh izvoznih podjetjih, ki se pečajo z izvozom prehranbenih predmetov v Slovenijo, čez 120.

Dočim predvdevajo v vseh podjetjih v prihodnjem letu povečan izvoz, pričakujejo v tovarni pletenin in konfekcije Mura manjši izvoz. To zaradi določenih sprememb na zunanjem tržišču.

Kljub dosedanjim uspehom na področju izvoza pa še niso izkoriščene vse možnosti v tem pogledu. Z izboljšanjem kakovosti izdelkov se bo povečalo tudi povpraševanje po naših izdelkih na mednarodnem trgu.

IZ 11 POMURSKIH PODJETIJ: PRVE IZKUŠNJE DECENTRALIZIRANEGA UPRAVLJANJA

DECENTRALIZACIJA IN „DECENTRALIZACIJA“

Važna postavka v decentraliziranem upravljanju so vse, kakor pristojnosti ekonom-

GLAVNI KRITERIJ — KAKOVOST

Pomurje se je pojavilo v zadnjih letih kot pomemben izvoznik, predvsem s svojimi kmetijskimi proizvodi. V zvezi z izvozom ni nič manj pomembna tudi ekonomska integracija v okviru obstoječih kapacitet v naši in ostalih republikah. Tako je imel radgonski Elrad priložnost, da se vključi v slovensko elektroindustrijo Iskra, kar je smatrati kot življenski pogoj za nadaljnji razvoj te vrste industrije v Pomurju in njeno vključevanje v izvoz.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na pobudo republiškega odbora ZSJ, je bilo pretekli mesec anketiranih v Pomurju enajst gospodarskih organizacij. Številna vprašanja v anketi so se nanašala na organiziranje kombinatov in večjih poslovnih združenj, največ pa seveda na dosedanje dosežke in izkušnje decentraliziranega upravljanja. V anketi so sodelovala naslednja podjetja: ČZP Pomurski tisk, Proizvodnja nafte, Kmetijsko gospodarstvo Gornja Radgona, Vinogradniško-živinorejski kombinat Ljutomer, podjetje Mehanika in Tovarna dežnikov in pletenin iz Lendave, trgovsko podjetje Potrošnik, Agroservis iz M. Sobote, Zdravilišče Radenska slatina, Tovarna perila in težke konfekcije Mura in Opekarna iz Ljutomer.

skih in drugih poslovnih enot v okviru podjetja kot celote; od dosežene stopnje teh pristojnosti je v glavnem tudi odvisno v kolikšni meri smo v določenem podjetju delavsko upravljanje dejansko približali neposrednim proizvajalcem in mu dali tudi ustrezno materialno splošno.

Anketa je pokazala, da smo na tem področju komaj šele

na začetni poti, čeprav so v nekaterih podjetjih že prenesli vrsto pristojnosti iz osrednjih organov delavskega upravljanja na svete in kolektive EE (Pomurski tisk) in v izdatni meri decentralizirali tudi sklade (VŽK Ljutomer). V dveh anketiranih podjetjih pa še sploh nimajo decentraliziranega upravljanja, medtem

ko v tretjem podjetju menijo, da zadostuje za to družbeno kategorijo upravljanja že zgolj to, da v okviru programiranja proizvodnje po osrednjem delavskem svetu sprejemajo v ekonomskih enotah letne in dekadne proizvodne načrte, medtem ko o razpolaganju s pr. gospodarnimi sredstvi ne odločajo, čeprav sodi v njihovo pristojnost tudi delitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade (!).

V 3 gospodarskih organizacijah sploh nimajo decentraliziranih nobenih skladov, v ostalih pa samo delno (sklad osnovnih sredstev, amortizacijski sklad, sklad obratnih sredstev itd.). Razloge za tako počasnost je prav gotovo treba iskati v objektivnih in tudi subjektivnih okoliščinah: ponekod ovirajo smešnejšo decentralizacijo skladov velike skupne potrebe podjetij po investicijskih sredstvih, drugod pa tudi nerazumevanje vodstev podjetij in podcenjevanje upravljaljskih sposobnosti neposrednih proizvajalcev. Prvo je sicer dokaj opravičljivo, drugo pa nevarno.

Se naidlje so prišli z decentralizacijo skladov na vinogradniško-živinorejskem kombinatu v Ljutomeru, kjer imajo kljub sedanjim n. bodočim investicijskim prizadevanjem decentralizirano večino skladov (poslovni sklad, sklad

(Nadaljevanje na 2. strani)

DIJAKI! UČENCI! STARŠI!

Pohitite z nakupom šolskih knjig in potrebščin. Na zalogi imamo vse kar potrebujete za šolo. Priporočamo vam, da si večino potrebščin nabavite še pred pričetkom šole, da se izognete nepotrebnemu čakalju.

Postregli vas bomo hitro in solidno.

KNJIGARNA DOBRA KNJIGA, Murska Sobota bo odprta tudi v nedeljo, dne 2. septembra 1962 od 7. do 13. ure.

Priporočajo se kolektivi knjigarn:

»DOBRA KNJIGA«, MURSKA SOBOTA,

»VESNA«, LENDAVAL,

LJUTOMER in

GORNJA RADGONA

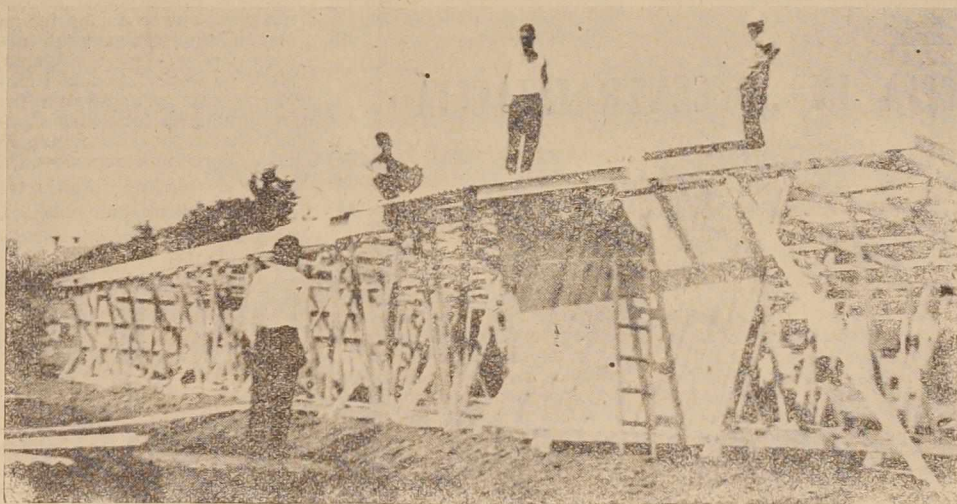
tos, se je notranje konsolidiral v načrtu pa imajo, da do leta 1965 povečajo obseg zemljišč na 5 tisoč hektarov obdelovalne zemlje ter 8 tisoč hektarov gozdov. Tudi stalež živine nameravajo povečati na 30 bekonov ter 12 tisoč mlade goveje živine za izvoz. Letos so izvozili v Pomurki za 40 odst. celotne vrednosti proizvodnje. Tudi vrsta drugih podjetij se je več ali manj uspešno uvrstila med izvoznike. Radgonski ELRAD je izvozil večje količine televizijskih anten. V podjetju ugotavljajo, da je na inozemskem tržišču piecejšnje zanimanje za avtomobilске in sobne antene. Z nekaj sodob-

NAPOVED VREMENA

od 30. avgusta do 9. septembra

Prevladovalo bo lepo vreme. Prehodne padavine se pričakujejo okrog 3. in okrog 8. septembra.

Dr. V. M.

Kakor smo v našem listu že poročali, bo v Gornji Radgoni od 15. do 23. septembra Pomurski sejem. Organizatorji sejma in tudi Radgončani sami se trudijo, da bi ta prva manifestacija pomurskega gospodarstva kar najbolj uspela. Čeprav je do začetka sejma še precej časa, so že v teku vse priprave. Na sliki vidimo paviljone, ki so jih začeli urejevati pred dnevi.

OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI

Obiščite od 15. do 23. septembra POMURSKI SEJEM V G. RADGONI

Prodaja vseh vrst industrijskega blaga

V ČASU SEJMA kulturne, športne prireditve, razstava živine, konjske in motorne dirke, modna revija itd.

OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI

POMURSKI SEJEM V G. RADGONI

POMURSKI SEJEM V G. RADGONI

Modernizacija ceste

LJUTOMER—KRIŽEVCI

Nas dopisnik iz Ljutomera nam poroča, da bodo 1. septembra začeli z modernizacijo ceste Ljutomer—Križevci. Cesto do glavnega kolodvora so že začeli urediti, medtem ko se na ostalem delu ceste v teku še meritvena dela. Ker je do odločitve o modernizaciji te ceste prišlo tako iznenada, bodo načrte delali postopoma.

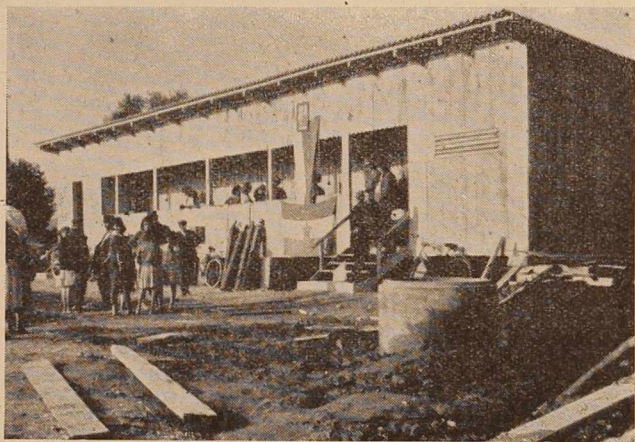
Pr tej gradnji bodo za začetek zaposlili 70 ljudi. Prednost imajo predvsem tisti, ki so ostali brez zaposlitve ali dohodkov zaradi opustošenja, ki ga je povzročila nedavna toča.

—js—

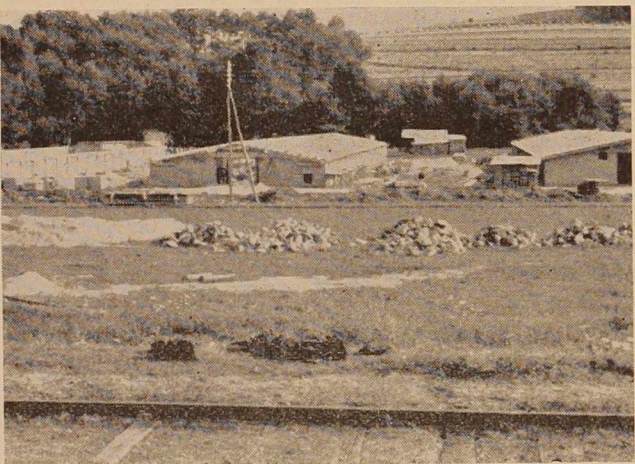
DRUGA STEVILKA MLADINE

Okrajni komite LMS v Murski Soboti bo še ta mesec izdal drugo številko informativnega biltena. Uvodno besedo je napisal predsednik okrajnega komiteja LMS Janez Kučan z naslovom Aktivnost v pomislek. Sekretar OK LMS v dveh sestavih obravnava delovno konferenco na srednjih šolah in osemletkah ter letošnje uspehe pomurskih delovnih brigad. Predsednik občinskega komiteja Murska Sobotica, Peter Gumilar, je napisal sestavek z naslovom Pred letnimi sestanki aktivov Ljudske mladine. O problemih mladine v občini Petrovci-Salovci piše predsednik občinskega komiteja LMS Aleksander Kučan. Janko Stelnik pa objavlja članek o proizvodnji in upravljanju. Stefan Oslaj pa je napisal v tej številki članek Proizvodne konference.

Druga številka Biltena — informativnega glasila Okrajnega komiteja LMS bo dobro služila pri delu vsem aktivistom LMS.

Kabine v moravskih toplicah

Novi hlevi v Petrovcih

DECENTRALIZACIJA IN „DECENTRALIZACIJA“

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupne porabe, neobvezni rezervni sklad itd.). V tem podjetju imajo ekonomske enote proste roke tudi pri prodajanju, prenosu ali najemanju osnovnih sredstev, razen v primeru, ko gre za osnovna sredstva z nadmilijonsko vrednostjo; taka osnovna sredstva pa lahko EE prodajo samo ob soglasju osrednjega DS. Na kmetijskem gospodarstvu v Gornji Radgoni delijo čisti dohodek po odbitju osebnih dohodkov in dela sredstev, ki gredo za pokritje načrtovanja izgube posameznih obratov med podjetjem in ekonomskimi enotami v razmerju 30:70. S tako pridobljenimi sredstvi si potem EE formirajo svoje sklade: poslovni sklad, sklad skupne porabe in rezervni sklad.

Ob opisani praksi decentralizacije skladov postaja močno aktualno tudi vprašanje odnosov ekonomske enote nasproti drugi in vseh ekonomskih enot nasproti podjetju kot celoti. Te gospodarske odnose regulirajo v glavnem z odstopanjem in tudi posojanjem sredstev, če se kje pokaže večja potreba, kot pa so možnosti samostojnega finansiranja.

Podobno je tudi z nekaterimi drugimi pristojnostmi: dopuste planirajo in obravnavajo samo v ekonomskih enotah treh podjetij, neposredna skrb

EE za higiensko-tehnično zaščito je v štirih podjetjih, o delovnih razmerjih odločajo neposredni proizvajalci samo v petih primerih, z neposrednim programiranjem proizvodnje se ukvarjajo EE v štirih podjetjih itd.

Čeprav imajo sveti in kolektivni ekonomski enot v nekaterih podjetjih po vsebini upravljanja in količini sproščanih pristojnosti še vedno obsežne posvetovalnih organov, kar pa je še daleč proč od dobro uveljavljene decentralizacije v upravljanju, pa so vendarle očitna tudi prizadevanja, da bi na tem področju napravili odločen korak naprej. Tako je v Ljutomerski

GLAVNI KRITERIJ — KAKOVOST

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zastopnik konfekcijske industrije je na posvetovanju v M. Soboti omenil tudi primer stimulacije delovnih kolektivov pri izvoznih poslih. Sobotško tovarna pletenin in konfekcije je na pr. deležna pri izvozu 6 odst. stimulacije, vendar pod takimi pogoji, da to za delovni kolektiv ni preveč vabljivo. Te devize je namreč zelo težko uveljaviti, če pa že, je to vezano z mnogimi pismenimi obrazložitvami, intervencijami itd. Za ilustracijo

tutjih komun (To posvetovanje je priredil Centralni svet Zveze s indikatorji Jugoslavije skupno s pristojnimi državnimi organi in drugimi organizacijami). Zaustavimo se tokrat ob nekaterih obravnavanih načelih in napotkih.

Komuna, je bilo rečeno na omenjenem posvetovanju, postaja pri nas bolj in bolj osnovna, družbeno-ekonomska in politično-teritorialna skupnost delovnih ljudi; sestavlja jo mnogo samoupravnih organov in organizacij, ki jih povezujejo skupni interesi za razvoj proizvodnih sil, skup

ne potrebe delovnih ljudi in delovnih organizacij. Komune ni več mogoče istovetiti z ljudskim odborom. Razen njega delujejo v komuni — in jo sestavljajo — gospodarske organizacije, organizacije družbenih služb, ustanove, politične organizacije, krajevne skupnosti itd. Statut komune naj uredi povezavo med vsemi temi samoupravnimi čini, določiti mora njihovo vlogo in delež pri skupnem delu.

To je nedvomno temeljno načelo, ki ga naj vsebuje sle-

herni statut in izhodišče za oblikovanje vseh ostalih načel.

Napak bi bilo, če bi ga razumeli togo in poskušali na osnovi tega zoževati samoupravne pravice delovnih kolektivov. To bi pomenilo zoževati pravice delovnih ljudi, bistvo in cilj tega načela je, tako urediti medsebojne odnose delovnih ljudi in njihovih samoupravnih organizacij v komuni, da bo pršla čimbolj do zraza pravica vsakega delovnega človeka, da vpliv na delovne pogoje in življenjske razmere ter da odloča o vseh

vprašanjih v zvezi s skupnimi koristmi.

Na vprašanje, kako najučinkoviteje zagotoviti uresničitev prej naštetih načel, je bilo na posvetovanju odgovorjeno takole:

»Po posvetovanju z vsemi delovnimi ljudmi naj vsaka komuna določi v statutu in v drugih svojih aktih, kateri del sredstev, ustvarjenih s skupnim delom je treba dajati za kritje skupnih potreb. To pomeni, da ni mogoče in da ni smotno predpisovati kakršno-

koli šablono za obseg sredstev, ki se bodo združila na ravni komune, kakršnokoli šablono za njihovo uporabo. Mogoče in potrebno pa je, določiti v statutu demokratični postopek, po katerem se bo to razvijalo v vsaki komuni. Delitev sredstev za posamezne potrebe naj bo zadeva prebivalstva. Le tako bo delitev v skladu s specifičnimi potrebami in z možnostmi vsake komune. Hkrati je to pot k razvijanju socialističnih družbenih odnosov, ker to zagotavlja vpliv delovnih ljudi na delitev sredstev za zadovoljitev

njihovih skupnih potreb...«

Med pomembna vprašanja statuta, je bilo rečeno, sodi tudi način formiranja sredstev za normalno delovanje izvensgospodarskih dejavnosti, kot so: prosvetna, kulturna, socialna in druge javne službe. Načeloma naj komune zagotovijo sredstva za te službe na temelju objektiviziranih meril in sicer za daljše obdobje vnaprej. Določenim službam bi bilo treba za posamezne zadeve in rezultate priznati pravico do določenih sredstev. V okviru globalne deli-

tve sredstev v komuni bi bilo dobro določiti, da ima socialno zavarovanje tak odstotek šolstva drugačnega itd. Če se zaradi boljšega dela in večje proizvodnosti povečajo sredstva za vso komuno, narastejo tudi sredstva za izvensgospodarske potrebe. Z drugimi besedami, vse javne službe in ustanove bi bile zainteresirane za razvoj gospodarstva.

Glede vloge zbora proizvajavcev je bilo rečeno tole:

»Predvsem v zboru proizvajavcev naj bi prihajal do izražanja vpliv komune za poslovanje delovnih organizacij. Predstavnik delovnih kolektivov naj bi se na zboru proizvajavcev sporazumevali predvsem o ukrepih za uresničenje politike, naznačene v družbenem planu skupnosti in v družbenem planu komune, vendar bi na zboru razpravljali tudi o problemih in težavah, ki jih imajo pri delu...«

Skratka poleg naštetih in še drugih načel naj bi statutu komun dali konkretno podobo — bolje povedano zrealizirali — najvažnejšim načelom v našem sistemu samoupravljanja. Od tega kako bodo urejeni posamezni odnosi v komuni, bo precej odvisna krepitev pobude delovnih ljudi, seveda pa tudi hitrejši razvoj socialistične zavesti in socialističnih družbenih odnosov. P. D.

PRIHODNJI PETEK V SOBOTI

PLENUM OKRAJNEGA KOMITEJA LMS

Te dni so bili občinski plenumi LMS v Gornji Radgoni, v Petrovcih in Murski Soboti. Sklicana je tudi seja sekretariata OK LMS ter posvetovanje s predsedniki občinskih komitejev LMS.

Na plenumu občinskega komiteja LMS Gornja Radgona so analizirali dosedanje delo. V Petrovcih pa bodo na ple-

numu obravnavali jesensko setev ter naloge mladine.

Tudi v Murski Soboti bodo na plenum analizirali dosedanje delo ter se podrobno pogovorili o pripravi na letne konference po aktivih. Na dnevnem redu imajo tudi kadrovske spremembe. Plenum občinskega komiteja v Gornji Radgoni je bil 28. t. m., v Petrovcih 29. t. m., v Murski Soboti pa bo 2. septembra. Seja sekretariata okrajnega komiteja LMS bo 30. t. m. Na seji se bodo pogovorili o VI. plenumu okrajnega komiteja LMS, ki bo 7. septembra v M. Soboti. Plenum bo obravnaval vlogo in naloge LMS v komuni. Pogovorili se bodo tudi o tekmovalstvu, ki je bilo pred dnevi razpisano v počastitev VII. kongresa LMJ.

NISO OBDELALI ZEMLJIŠČA

Tudi na Učiteljsko imajo dijaki aktiv mladinskih zadrugnikov. Delovščice KG Rakičan jim je odstopilo 50 arov zemljišča za proizvodnjo določenih poljščin. Omenjeni so že lansko leto imeli v proizvodnji eno od kmetijskih kultur, vendar je ostala zemlja slabo obdelana. Letos so zasejali zemljišče s koruzo, le-te so nekoliko vrst okopali, ostala koruza pa je bila prepuščena sama sebi. Prdelek koruze bo po sedanjih ocenitvah zelo slab, zemlja je neobdelana, medtem ko bi po sestvo zemljo uporabili za setev krmnih rastlin. Mladi zadrugniki bi morali v takih primerih gledati na tako stvar nekoliko drugače.

—do—

PRED ODKUPOM ZEMLJE V RADOŠLAVCIH

Minulo nedeljo je krajevna organizacija SZDL v Radošlavih sklicala posvetovanje o nadaljnjih nalogah na področju kmetijstva. Na tem posvetovanju so se pomenili o odkupu in zakupu zemljišč na tem območju ter o predvideni arondaciji. Predvideno je namreč, da bo KZ »Kmetovalec« Ljutomer v okolici Radošla-

vec uredila večje plantažne sadovnjake. Doslej ima odobrene kredite za odkup 200 hektarov zemlje.

Predstavnik zadruge je na tem posvetovanju obljubil, da bo zadruga nudila kmetovavcem, katerih polja je opustošila toča, posebne ugodnosti pri zagotovitvi semen.

VEČERNA GIMNAZIJA V MURSKI SOBOTI

Gimnazija v Murski Soboti bo za letošnje šolsko leto organizirala takozvano večerno gimnazijo in sicer za pouk tujih jezikov, matematiko, sociologijo in še za nekatere druge predmete.

Če bo dovolj prijav, bo to lahko izvedljivo. Vsi zainteresirani bi se morali v najkrajšem času prijaviti ravnatelju gimnazije.

—ml—

POMANJKANJE PREDAVATELJEV

V pomurskih osnovnih in srednjih šolah je trenutno samo 36 učiteljev tehnične vzgoje, čeprav bi jih potrebovali skupno 80. Pri tehničnem pouku na osnovnih šolah zadevajo v glavnem na dva problema: na pomanjkanje ustreznih prostorov in orodja ter na pomanjkanje primernega učnega kadra. Oba problema, zlasti pa še prvi, ponekod močno ovirata prizadevanja pri uveljavljanju tehničnega pouka, katerega osnovni namen je v koristnem zaposlovanju učeče se mladine, iskanju talentov in hkrati tudi možnosti za pravilno usmerjanje mladine v poklice.

Na nekaterih šolah (učiteljske in obe osemletki v M. Soboti, osemletke v Lendavi, Crensovcih itd.) je tehnični pouk, dobil ustrezno mesto v učnih programih in ga tudi že uspešno izvajajo. V ljutomerski občini pa so se odločili za dokaj svojstveno obliko praktičnega pouka: skupine učencev pošiljajo kar v podjetja, ki imajo za tak pouk tudi ustrezne prostore in dovolj orodja. Tako sprejema podjetje »Agrotehnika—servis« stalno skupine učencev, ki se pod vodstvom njenega strokovnjaka usposabljaajo v osnovnih tehničnih veščinah.

Na okrajnem odboru Ljudske tehnike si prizadevajo, da

bi za načrtnejše in stalno uveljavljanje tehničnega pouka pridobili vsa šolska vodstva. S pomočjo zavoda za pedagoško službo so že priredili dva tečaja za bodoče učitelje tehnične vzgoje. V drugi tečaj so pritegnili tudi učiteljske inke, v novi sezoni pa nameravajo zanje prirediti še poseben tečaj. Osnovali so tudi manjši servis za oskrbovanje šol z orodjem in drugimi potrebščinami. Čeprav je v tem servisu omogočena mnogo cenejša nabava za tehnični pouk potrebnih predmetov, so šolska vodstva doslej pokazala odločno premalo zanimanja za njegovo delovanje.

—sk

IN KAKO JE Z UČITELJI?

Kot smo zvedeli, je stanje učiteljskega kadra na posameznih šolah letos mnogo boljše, kot je bilo v lanskem letu. Na razpis za učiteljski ali profesorski kader, so se posamezniki javili, vendar so postavljali kot glavni pogoj stanovanje.

Na soboški gimnaziji smo zvedeli, da je stanje glede prosvetnega kadra boljše kot je bilo lani. Primanjkuje edino le še predavatelj za telesno vzgojo, za nemški jezik, za tehnično ter predvojaško vzgojo. Vendar pa kljub temu pouk ne bo trpel, ker bodo na gimnazijo za omenjene predmete dobili honorarne učne moči. Letos so pršli na gimnazijo štirje novi profesorji, lahko bi pa dobili tudi profesorja za telovadbo, v kolikor bi imeli na razpolago stanovanje.

Stanje učnega kadra na Ekonomski srednji šoli v Murski Soboti je prav tako boljše v primerjavi z lanskim letom. Letos so dobili na šolo

dve novi učni moči, in sicer dva ekonomista, potrebovali pa bi vsaj še enega.

Na Učiteljsko v Murski Soboti bodo potrebovali še dve učni moči in sicer za matematiko in za pouk metodike.

Vendar, kot kaže, bodo v nekaj dneh uredili tudi to vprašanje.

Na osemletki I in osemletki II v Murski Soboti je stanje glede učnega kadra zadovoljivo.

—ml

TRAKTORISTI SO TEKMOVALI

Občinski odbor Ljudske tehnike v Murski Soboti je v nedeljo organiziral tekmovalstvo traktoristov. Slednji so tekmovali v spretnosti vožnji in oranju. Slabo vreme, ki je prevladovalo skoraj ves čas tekmovalja je dokaj slabo vplivalo na potek tekmovalja. Parcela, ki je last KZ Martjanc, je bila slabše obdelana in so se zato tudi pokazali nekoliko slabši rezultati. Kljub slabemu vremenu se je v Moravcih, kjer je bilo tekmovalje, zbralo precej ljudi, saj je bilo zanimanje za tovrstno tekmovalje precejšnje.

Vsi udeleženci tekmovalja, katerih je bilo šestnajst, med njimi dva mladina in en pionir, so prejeli po tisoč din nagraje. Najboljše plasirani pa so dobili posebno nagrado, prvi 6.000 dinarjev.

Z 221 točkami se je traktorist KG Rakičan Alojz Erjavac plasiral na prvo mesto, drugo mesto je zasedel Stefan Bukvič KG Rakičan z 210 točkami in Stefan Slivnjek KG Rakičan na tretje mesto z 209 točkami.

—do—

DVE SKRAJNOSTI

V ponedeljek je bilo na sedežu Gospodarske zbornice v Murski Soboti posvetovanje o jesenski setvi. Posvetovanju so poleg zborničnih predstavnikov prisostvovali tudi zastopniki kmetijskih organizacij, okrajni in občinski referenti za kmetijstvo. Sprejetih je bilo več priporočil.

Ko so zbirali podatke o pripravi za letošnjo jesensko setev, so ugotovili, da kmetijske zadrage še vedno niso povsod dovolj pripravljene na to bližnjo gospodarsko akcijo, predvsem še zaradi tega, ker tudi še niso bile povsem seznanjene z bodočimi obveznostmi, ki izhajajo iz novospredanih občinskih odločkov o uvedbi minimalnih agrotehničnih ukrepov.

Sicer pa se občinski odločki po svoji vsebini in obveznostih, ki jih določajo kmetovavcem v svojih okoljih, med seboj tudi močno razlikujejo, kar je sicer prav, če gre za upoštevanje določenih specifičnosti v kmetijski proizvodnji posameznih okolij (sajarstvo na Goriškem, vinogradništvo v ljubotomski občini različni pogoji za pridelovanje žit in korenin na ravninah in gričevnatih območjih itd.), ne pa tudi za količino predpisanih obveznosti, ki so tako močno različne tudi ob enakih naravnih pogojih za pridelovanje. Kot dve skrajnosti na-

vajajo na gospodarski zbornici odločka občin Murska Sobota in Ljutomer. V prvi občini so z odlokom zajeli vsa obdelovalna zemljišča v občini, predvsem kar zadeva večjo uporabo umetnih gnojil. Tako računajo, da bo uporaba umetnih gnojil v prihodnji pridelovalni sezoni večja v tej občini kar za trikrat. V ljubotomski občini pa so se odločili za drugačno rešitev: zajeli so samo idealna zemljišča in njihovim lastnikom določili uveljavljanje optimalnih agrotehničnih ukrepov. Čeprav je s takimi ali drugačnimi prednostmi mogoče zagovarjati obe skrajnosti, pa je vendarle res, da je soboški koncept bolj sprejemljiv v sklopu naših družbenih prizadevanj v kmetijstvu — pridelati čim večje količine žit in ustvariti tudi čimveč tržnih viškov. Res pa je tudi to, da tako velike razlike, ki jih odčitujeta že omenjena občinska odločka, ustvarjajo med kmetovavci nepotrebno negotovost, saj bi v enem okraju le morali biti

bolj enotni, kadar uveljavljamo tako daljnosežne ukrepe v našem kmetijstvu. Seveda pa se v soboškem primeru zastavlja tudi vprašanje, kako bo ob takem obsegu zemljišč sploh mogoče uveljaviti učinkovito kontrolo nad izvajanjem občinskega odloka in v kolikšni meri so kmetijske zadrage že tudi usposobljene, da bodo lahko stoudstojno izvedle svoje operativne obveznosti. Na posvetovanju so tudi menili, da je potrebno za izvajanje odločkov in predpisanih agrotehničnih ukrepov v kmetijstvu čisto konkretno določiti družbene delavce in strokovnjake, kajti le tako bo lahko tudi zagotovljen uspeh te širše družbene akcije. Opozorili so na potrebo po večji smelosti pri odkupovanju zemljišč od zasebnih lastnikov, pri tem naj družbeni gospodarstev in kmetijskih zadrug ne bi motil morebitni razmerjateni odnosi, ki jih bo moč pozneje uspešno reševati z arondacijami in medsebojnimi razmerjavami. Na

terenu je potrebno čimbolj izkoristiti ugodno razpoloženje, saj še vedno narašča število kmetovavcev, ki so pripravljene svoja zemljišča prodati ali pa dati v zakup. Kmetijskim organizacijam so priporočali, da si naj čimprej omislijo zadostne količine reproduktivskega materiala (seme in umetna gnojila). Pri nabavljanju priznanega semenskega blaga se ni potrebno strogo omejevali na cene, važno je, da dobimo kakovostno seme, za katerega bomo tudi vedeli, odkod izvira. Nekatere kmetijske zadrage so že naročile semensko blago v ljubljanskem okraju v času, ko je rakčansko družbeno posestvo imelo na zalogi domala še vse razpoložljive količine pšenice podobnih sort, vendar s to prednostjo, da so nekatere lastnosti rakčanskega semena tudi že prilagojene specifičnim pridelovalnim razmeram v našem okraju. S tako prakso pač ne kaže nadaljevati.

-sk

Česa smo se letos naučili

Letošnja žetev je končana. Verjetno smo se ob tem dejstvu vsi oddahnili, saj pomeni konec negotovosti, ugiibanj, konec pomembne delovne dolžnosti. Sedaj pa se skoraj ne hote vsiljuje vprašanje, kako smo to dolžnost opravili, česa smo se naučili in kako bomo naše delo zastavili za prihodnjo setev in žetev.

Podatki so naslednji. Kmetijsko gospodarstvo Gornja Radgona je na vseh svojih površinah, ki jih je imelo zasejanih s pšenico, pridelalo povprečno 2.650 kg pšenice na ha, oziroma na posameznih površinah s sorto San Pastore 5500 kg na ha. Dalje. Zadruga v Gornji Radgoni je na svojih površinah pridelala povprečno 2.800 kg pšenice na ha, proizvajavci, ki so dosledno izvajali odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih so pridelali 2.400 kg, ostali pa 1.800 kg pšenice na ha. Skratka na področju občine Gornja Radgona je po še nepotrjenih podatkih samo na kmetijskih površinah zrastle 1 milijon 227 000 kg pšenice.

O tej na videz veliki številki je pred kratkim razpravljal svet za kmetijstvo in gozdarstvo.

Svet za kmetijstvo je kritično ocenil tako uspehe letošnje žetve kakor potek letošnje akcije. Za to področje so značilne velike razlike v pridelkih med posameznimi kmeto-

vavci in med posameznimi parcelami, ki jih obdelujejo socialistična gospodarstva. To je nenormalen pojav, ki našo budnost čestokrat uspava in ki povzroča v splošnem slabše uspehe. Nenormalno je, če imamo na pr. 300 ha pšenice in če le na 10 pridelamo 4000 kg zrnja na ha, za družbo škodljivo pa je, če stanje v kmetijstvu oziroma pri pridelovanju žit analiziramo in študiramo na podlagi tistih 10 ha in če vse ostale površine pri analizah zanemarimo. Razpravljanje tako v strokovnih kakor družbeno-političnih krogih pa čestokrat krenejo v tej smeri. V Radgoni so v razpravi zavzeli pravilna stališča. Strokovnjakom socialističnih gospodarstev so dokazali, da se mora v njihovem načinu pridelovanja pšenice še marsikaj izboljšati, da je tukaj še mnogo možnosti, tako pri upoštevanju načel pravega kolobarjenja, kakor pri pravočasni obdelavi in setvi, izbiri semen in gnojenju, ki bodo, če jih bodo upoštevali, omogočile stalne in enakomerno visoke donose. V Radgoni so posebej poudarili, da so za to nalogo odgovorni samo in le ljudje, ki v teh organizacijah delajo. Le ti se naj čutijo odgovorne tako za uspehe kakor za neuspehe.

Tudi na površinah privatnih proizvajavcev so razlike v pridelkih znatne. Povzroča jih nedosledno izvajanje odloka o minimalnih agrotehničnih ukrepih in čestokrat tudi malomaren odnos samih kmetov do posejanih površin. Da bi odstranili te nepravilnosti, je svet za kmetijstvo in gozdarstvo ObLO Gornja Radgona predlagal ObLO, naj izpopolni odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih z določili, ki jasneje določajo dolžnosti in obveznosti KZ do kmetovavcev in obratno. Tako vsebujejo novi člani določila, da je KZ dolžna za svoje območje pravočasno preskrbeti potrebne količine kvalitetnih semen in gnojil, da mora voditi evidenco o prodaji in uporabi semen in gnojil za vsakega kmetovavca in podobno. Hkrati je svet za kmetijstvo tudi zadolžil upravni organ ObLO, da vsakemu kmetovavcu izda odločbo o tem, koliko umetnih gnojil mora na svojih površinah uporabiti in kakšne agrotehnične ukrepe mora pri pridelovanju posameznih poljščin izvajati. Smisel tega odloka ni samo v tem, da KZ olajša izvajanje odloka, niti ne samo v tem, da kmete pravočasno opozori na njihovo dolžnost in da omogoči hitrejšo ukrepanje proti tistim, ki svoje zemlje ne obdelujejo s skrbnostjo dobrega gospodarja in nad zemljo katerih bi že morala biti zvedena prisilna uprava, ampak zlasti še v tem, ker se na tak način lahko v kampa-

njo za večje površine za pšenico in za večje pridelke pritegne več ljudi. Realne analize, ki naj bodo izdelane z vso odgovornostjo in zares utemeljene s preizkušanimi metodami, so osnova za pravilno in pravočasno setev. Tako so gospodarske organizacije dolžne ponovno pre-

študirati proizvodne procese, pregledajo naj potrebe po traktorjih, sejalnicah in drugih strojih za površinsko obdelovanje zemlje. Podčrtano je dejstvo, da se v danem trenutku sodelovanje med posameznimi organizacijami mora odražati predvsem v medsebojnem izposojanju strojev tako za lastno proizvodnjo kakor za izvajanje odloka o minimalnih agrotehničnih ukrepih. Prav tako je bilo sklenjeno, da naj kmetijske organizacije čim prej izdelajo akcijske programske sive s posebnim poudarkom na tem, da se čimveč za žita primernih površin zaseje s pšenico. Program setve, ki ga bo sestavila KZ, naj posebej obravnava zemljišča, na katerih se bo izvajal samo odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih, dalje zemljišča, na katerih bo organizirana kooperacija kakor tudi zemljišča, kjer način pridelovanja ni predpisan. Tak način obravnave setve bo omogočil konkretno delitev dela in jasnejšo perspektivo vseh, ki v tej akciji sodelujejo ali ki lahko na njo vplivajo. Ta akcijski program bi po navodilih sveta za kmetijstvo in gozdarstvo moral vsebovati konkretne predloge o tem, kako se bo izvajal odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih in o tem, kako se bo tudi na ostalih površinah uveljavilo sodobnejše gospodarjenje.

Tudi o odkupu letošnjega pridelka velja razpravljati. Ta akcija poteka pravilno. Mlinsko podjetje v Črncih je predvidene količine žit od kmetij-

skih gospodarstev že odkupilo. Zataknilo pa se je pri odkupu žit od kmetov in to iz dveh razlogov. Prvič, kmetje niso preprčani, da bodo krmila, za katere sklepajo pogodbe, zares dobili in drugič, zaradi nesistematičnega odkupa. Zadruga v Radgoni ima sklenjene pogodbe s proizvajavci krmil, krmila že prihajajo, zaradi česar prva in poglavitna zavira odkupa odpade tako, da lahko pričakujemo, da se bodo predvidene količine žit v celoti oddatitupilto-ganidm celoti odkupile.

Letos smo se marsikje naučili. Če bomo te zkušnje še podkrepili s konkretnimi zahtevami, česar so se v Radgoni že lotili, in če bomo v borbo za več pšenice vključili tako vodstva kakor strokovnjake, posamezne proizvajavce in kmete, bomo s prihodnjo žetvijo prav gotovo bolj zadovoljni, kakor smo z letošnjo.

V knjigarni »Dobra knjiga« v Murski Soboti smo se pred dnevi pozanimali, kakšno je stanje glede šolskih učbenikov za osnovne in srednje šole.

Kot smo izvedeli, so šolske knjige v prodaji že mesec dni, razen tistih, ki so še v tisku. Nekaj teh bo izšlo že v začetku šolskega leta, nekatere pa šele pozneje.

Takoj v začetku šolskega leta bodo izšle še naslednje šolske knjige za osemletke: Zem-

Kaj bo novo v občinskih statutih

Občinski ljudski odbori pripravljajo v tem času osnutke občinskih statuten. Zvedeli smo, da so v Murski Soboti, Petrovcih in Gornji Radgoni osnutke že pripravili, v ostalih občinah pa bodo to delo opravili v najkrajšem času. O statutih in o razpravah ob sprejemanju statuten bomo podrobneje poročali v naslednjih številkah.

Tokrat smo se omejili na nekatere značilnosti novih statuten.

Ivan Horvat, predsednik Občinskega ljudskega odbora Beltinci:

— Koliko poznam predloge statuten ostalih občin, sodim, da bo naš statut predvsem preciziral pravice in dolžnosti občanov do občinskega ljudskega odbora, kje in na katerih področjih morajo sodelovati. Novo v predlogu statuta bo tudi to, da občinski organi ne bodo mogli odločati o nekaterih vprašanjih brez predhodnega pristanka občanov.

Marija Levar, predsednica Občinskega ljudskega odbora v Gornji Radgoni:

— Med najbolj bistvena načela predloga novega statuta, sodi zagotovitev sodelovanja državljanov pri opravljanju javnih služb, ureditev odnosov med gospodarskimi organizacijami in ljudskim odborom. Bistveno, kar bo vseboval tudi novi statut, bo to, da uredimo tudi status samoupraviteljev v gospodarskih organizacijah.

Koloman Korpič, predsednik občinskega ljudskega odbora v Petrovcih:

— Novost, ki je v prejšnjem statutu nismo videli so določbe, ki urejajo odnose do madžarske manjšine. Občanom madžarske narodnosti je omogočena uporaba njihovega jezika pri vseh uradnih opravilih. Statut tudi določa, da morajo vodilni uslužbenci obvladati madžarski jezik. V Svetu za šolstvo, prosveto in kulturo bo en član predstavnik

madžarske narodne manjšine. Novost predloga novega statuta je tudi v tem, da bo na mesto 21 krajevnih odborov formiranih pet krajevnih skupnosti in to v Gornji Petrovcih, Cepinčah, Križevcih, Salovcih in Ženavljah.

V novem Statutu bo močno poudarjena vloga SZDL, kot naše najmočnejše politične organizacije. Z ozirom na predvideno rotacijo kadrov v vseh volilnih telesih bo v bodoče še bolj intenzivna politično-ideološka vzgoja občanov kot doslej.

—ml

NEKAJ NOVOSTI IZ MS

Pred kratkim smo dobili nove fluorescentne luči po celi ulici Stefana Kovača, sedaj pa že delajo napeljavno v nove kandelabre tudi po Titovi cesti. Tu bodo te luči vse do vogala Lendavske ceste, od kod dalje bodo namestili višee živosrebrne žarnice.

Nove luči bodo namestili tudi v drugih ulicah. Kandelabrske luči bodo namestili še v Kodjevi (8), Zvezni (6) in Kolodvorski ulici.

V Ulici Stefana Kovača bodo na strani, kjer stojijo novi bloki, začeli jeseni urejevati nasade. Z delom bi že začeli, vendar se niso izdelali potrebni načrti.

V parku bodo med drugim uredili pot od zdravstvenega doma do gradu. Vzdolž poti bodo uredili nasade ter postavili vrsto luči.

Rojak iz Prosenjakovec, akstikar Ladislav Danč je na zadnji steni zgradbe Komunalne banke z jeklom stilizirano upodobil nekaj pokrajinskih motivov. Sedem metrov visoka konstrukcija, ki je na polovici razdeljena s pet metrov dolgo jekleno palico, horizontom, predstavlja topole, koruznjak in mlino na Muri. Nad celotno pokrajino lebdi sonce. Barve so žive in celotna konstrukcija zelo popestri ta del zgradbe.

Rojak iz Prosenjakovec, akstikar Ladislav Danč je na zadnji steni zgradbe Komunalne banke z jeklom stilizirano upodobil nekaj pokrajinskih motivov. Sedem metrov visoka konstrukcija, ki je na polovici razdeljena s pet metrov dolgo jekleno palico, horizontom, predstavlja topole, koruznjak in mlino na Muri. Nad celotno pokrajino lebdi sonce. Barve so žive in celotna konstrukcija zelo popestri ta del zgradbe.

—ml

POMANJKANJE UČBENIKOV

ljepis za VI. razred, Kemija in Fizika za VII. in Matematika za VIII. razred osnovne šole. Kasneje bodo izšle še naslednje knjige: Slovenska jezikovna vadnica za IV. razred osnovne šole, Nemška vadnica za V. razred in Spoznavanje narave za VI. razred osemletke.

Težave glede šolskih učbenikov so tudi na srednjih šolah. Tako primanjkuje za omenjene šole Zgodovina za III.

Tehnologija pitanja mladih govedi z uporabo večjih količin voluminozne krme

(Nadaljevanje)

Za ekonomičnost pitanja mladih govedi po taki tehnologiji je zelo pomembno vprašanje, kolikšne količine silaže in koliko močne krme naj pokladamo živalim v posameznih dobah pitanja glede na zadovoljive prilaste žive teže, glede na stroške krme za na kakovost spitanih živali. Prilast 1 kg žive teže ter glede

Z namenom, da bi prispevali k rešitvam zadevnih tehnoloških vprašanj, sta Zavod za živoživoje pri KIS in ZVZ v Murski Soboti zastavila poizkus pitanja 78 bikov s koruzno silažo v pitalski posesti Rakican v Murski Soboti in poizkus pitanja 30 bikov z zeleno krmo v pitalski pri Gradu.

Rezultati teh poizkusov so dali zanimive in koristne rezultate. 78 bikov v poizkusnem pitanju na delovščini KG Rakican v Murski Soboti, ki smo jih pitali s koruzno silažo smo razdelili v tri skupine (A, B, C) te pa spet vsake v tri podskupine. Vsi bikci so se krmili po sedmih različnih variantah dnevnih obrokov.

Pri sestavljanju obrokov smo se držali normativov nemške literature (Krüger, Richter, Kirsch), po katerih naj bo količina skrobnih enot v obroku enaka 1°, žive teže živali + 800 g. Obroki so bili sestavljeni iz močne krme, sena in koruzne silaže. Ručnine so bile primestane močni krmi.

Pri sestavljanju obrokov za vsako podskupino smo točno določili

količino močne krme in to pri skupinah A in B 3kg, 1,5 kg in 2 kg v skupinah C pa so dobivali na voljo, sena pa po 1 kg na dan. Količine močne krme in sena so se vsakodnevno odmerjale. Silažo so tehtali prav tako vsakodnevno pred polaganjem in odtehtavali ostanke v jaslih.

Vsa krmila so bila kvalitetna. Seno je vsebovalo v 1 kg 320 s. e. s 40 g prebavljivih surovih beljakovin (p. s. b.). Povprečna vrednost 1 kg silaže je bila 109 s. e. s 13 g. p. s. b.

Živali v skupinah A in B so dobivale mešano močno krmo R1, ki je vsebovala 637 g. s. e. s 160 g prebavljivih surovih beljakovin, bikci v skupinah C pa so dobivali koncentrat R2, ki je vseboval 600

g. s. e. z 200 g. p. s. b. Vse vzorce krmil je analiziral centralni laboratorij KIS v Ljubljani.

Predhodna doba za privajanje živali na poizkus je trajala 14 dni. V poizkus vključene živali so bile tehtane in zmerjene vsake 4 tedne. Tehtanje je bilo izvedeno vedno v istem času dneva in vedno v enakem zaporedju živali.

PLC krmil, ki so jih bikci dobivali so znašale za 1 kg silaže 3,90 din, za 1 kg sena 8 din, za 1 kg koncentrata R1 62 din in za 1 kg koncentrata R2 60 din.

1 kg skrobnih enot stane po teh cenah v posameznih krmilih: v koruzni silaži 35,8 din v senu 25 din v močni krmi R1 93,9 din v močni krmi R2 95,7 din

V prvih 8. tednih trajanja poizkusa v Murski Soboti, smo ugotovili naslednje rezultate:

Skupina	Število živali	Povprečne teže			Povpreč. dnevni obrok prvih 8 tednov na dan/glavo		Povpreč. por. silaže na dan/glavo		Povpr. pril. na glavo	Cena krme za 1 kg pril.
		začetna	28 dan	56 dan	seno	konc. silaže	prve 4 ted.	druge 4. ted.	8 tednov	
A 1	8	178,5	207,25	243,1	1	3	8	6,6	1,15	196
A 2	8	180,6	208,6	245,8	1	2,5	11	9,7	1,16	178
A 3	8	177,9	203,0	243,1	1	2	12	10,6	1,17	153
B 1	8	230,5	268,2	305	1	3	10	9,2	1,33	175
B 2	8	221,9	259,2	291,5	1	2,5	12	11,6	1,24	169
B 3	8	228,3	261,8	296,5	1	2	14	13,9	1,22	153
C 1	10	256	296	330,6	1	2,5	17	16,4	1,33	168
C 2	10	271,8	312,7	350,5	1	2,5	20	19,2	1,41	167
C 3	10	296,4	338,6	379,9	1	2,5	21	21,2	20,6	161

Povprečni prilasti žive teže so bili v vseh skupinah in podskupinah ugodni, ker so bili obroki dovolj bogati, sestavljeni iz kvalitetnih krmil.

Razlike med podskupinami v povprečnem prirastu žive teže na dan niso statistično značilne. Enako velja za razlike med podskupinami glede celotnega prirasta žive teže v poizkusni dobi 56 dni. Razlike v prirastu žive teže med podskupinami so majhne in so v mejah zaključnih razlik med vzorci živali.

Skupine bikov, ki so dobivale

manj močne krme, so pojedle več silaže. V skupini A2 so dobivali bikci 0,5 kg močne krme manj kot v skupini A1, konzumirali pa so približno po 2,5 kg silaže več. V skupini A3 so dobivali bikci po 1 kg močne krme manj kot v skupini A1, pojedli pa so približno po 3,5 kg silaže več. V skupini A3 so dobivali bikci nekoliko manj hranilnih snovi v obrokih kot v skupini A1. Toda obroki za skupino A3 so bili že v mejah normalnih krmiljenja za intenzivno pitanje in so bikci te skupine prirastali praktično enako močno kot

biki skupine A1, ki so dobivali po 1 kg močne krme več. Izkoristek hranilnih snovi za prirast 1 kg žive teže je bil v skupini A3 najugodnejši. To se pravi, da je bil v skupini A najracionalnejši obrok pitanja za skupino A3.

Podobni odnosi med količinami močne krme in silažo so tudi v skupini B. Znano je pač dejstvo, da živali, ki dobijo večje količine močne krme, konzumirajo manjše količine voluminozne. Eden glavnih faktorjev, ki omenjujejo količino krme, ki jo goveda konzumirajo v obroku, je suha

snov. Če dobijo več suhe snovi v koncentratu, jo pač lahko sprejmejo manj v voluminozni krmi. Za kakovost voluminozne krme je zelo pomembna koncentracija hranilnih snovi. Zato so normativi za pitanje mladih govedi dopolnjeni z zahtevami, da naj bo v obroku krme na 1000 s. e. največ 2000 do 2300 g suhe snovi ter največ do 500 g surove vlaknine, ki tudi omejuje kakovost ter konzumiranje krme. Koruzna silaža, ki vsebuje 1 kg okroglo 120 s. e.

Črensovci

Kmetijska zadruga Črensovci ima danes v pitanju 100 glav goveje živine, od tega 66 telet. V kratkem bo 20 goved dopitanih za prodajo. Vsa živina je lepo oskrbovana in prinaša zadrugi lepe dohodke.

V Črensovcih so pred dvema mesecema pričeli graditi stanovanjski blok. Gradnja izredno počasi napreduje. Gradi ga gradbeno podjetje iz Beltince. Po pogodbi bi moral biti blok še pred zimo v surovem stanju dokončan.

NOVI SERVISI V BAKOVCIH

Bakovska krajevna skupnost, ki je med najbolj delavnimi na območju našega okraja bo v soboto odprla nove servisne delavnice in sicer krojaški in šiviljski servis, dočim dela frizerski servis že dobro leto. Za potrebe servisnih delavnic so preuredili stari gasilski dom. V Bakovcih sodijo, da so potrebe tudi po čevljarskem in kovaškem servisu. Z ustanavljanjem servisnih delavnic hočejo odpraviti šušmarstvo, vaščanom in tudi drugim pa zagotoviti kakovostne in cenene usluge. Vaška skupnost v Bakovcih toplo priporoča vsem vaščanom in okoliškim prebivalcem, da se poslužijo uslug njihovih servisnih delavnic.

TUDI TRAKTORISTOM – GLASILO!

V SOBOŠKEM OKRAJU 6 DRUŠTEV KMETIJSKIH STROJNIKOV Z NAD 400 CLANI — TISOČGLAVA MNOŽICA GLEDALCEV NA TEKMOVANJU TRAKTORISTOV V ČRENŠOVCIH - OKRAJNO TEKMOVANJE TRAKTORISTOV BO 18. SEPTEMBRA 1962 V OKVIRU PRIREDITEV POMURSKEGA SEJMA V GORNJI RADGONI

V Pomurju deluje šest društev kmetijskih strojn. kar pomeni, da ima to društvo že vsaka občina. Najmočnejše društvo z okrog 100 člani je v soboški občini, na drugem mestu pa je radgonsko društvo. Društva kmetijskih strojn. so se v zadnjem času že tudi ugodno uveljavila in organizacijsko utrčila.

Levi delež prispevajo ta društva pri organizaciji letošnjih tekmovalnih traktoristov, ki že imajo v našem okraju tradicijo, saj tudi izdatno prispevajo k afirmaciji kmetijskega strojništva in strokovnemu izpopolnjevanju traktoristov. Prvo in doslej najbolj uspešno tekmovalje traktoristov so priredili v beltinski občini. Udeležba na tem tekmovalju je prekosila vsa pričakovanja. 15. julija se je namreč zbralo v Črenšovcih nad 200 gledalcev, ki so z vso pozornostjo spremljali tekmovalje domačih traktoristov in po svoji komisiji tudi ocenjevali njihove dosežke v posameznih tekmovalnih disciplinah. Tudi v radgonski in petrovoško-salovski občini so že imeli to tekmovalje. V Črncih in Hodošah, preteklo nedeljo pa so bila tekmovalja traktoristov še v treh občinah. Na tekmovalju traktoristov soboške občine v Moravcih je nastopilo 40 odraslih traktoristov in pionirjev.

Okrajno tekmovalje traktoristov bo vključeno v prireditve letošnjega Pomurskega sejma in bo 18. septembra v Gornji Radgoni. Na tekmovalju bo nastopilo šest občinskih ekip, ki se bodo ekipno in v konkurenci posameznikov pomerile v strniščnem oranju, globokem oranju in v spretnostnih vožnjah z dvoosnimi prikolcami, teoretični del tekmovalja pa bo obsegal poznavanje agrotehnike, kmetijskega strojništva in prometnih predpisov. Kompletno pionirsko ekipo bo na to tekmovalje verjetno poslala samo soboška občina, zato bodo pionirji — traktoristi nastopili zgolj v konkurenci posameznikov: v obvladovanju strniščnega oranja in spretnostnih vožnjah z enoosnimi prikolicami, teoretični pa bodo preizkušali svoje znanje s področja poznavanja traktorjev, cestno-prometnih predpisov in kmetijskega strojništva. Okrajni odbor Ljudske tehnike si prizadeva, da bi bila to doslej najbolj elitna prireditev kmetijskih strojn. v Pomurju.

Kmetijski strojniki pa vedno bolj pogrešajo strokovno gla-

silo, v katerem bi lahko uspešneje izmenjavali svoje strokovne izkušnje, dobivali odgovore na čisto zelo pereča stanovska vprašanja, se z njegovo pomočjo strokovno izpopolnjevali itd. Soferji na pr. že imajo tako glasilo, čeprav je poklic traktorista mnogo bolj univerzalen (poleg upravljanja vozila in prometnih predpisov mora traktorist obvla-

dati tudi agrotehniko) in tudi nič manj pomemben, če ga presojamo v luči naših družbenih prizadevanj v kmetijstvu. Za strokovnim glasilom je tudi vedno večje povpraševanje med traktoristi.

Okrajno vodstvo Ljudske tehnike je že dalo pobudo za izdajanje takega glasila v republiškem merilu; njegova pobuda je bila ugodno sprejeta tudi v drugih okrajih, ne pa tudi v republiškem vodstvu Ljudske tehn. ki bi se vse-kakor moralo odločneje zavzeti zato, da bo želja kmetijskih strojn. po lastnem glasilu naposled tudi čimprej uresničena.

O mladih zadružnikih v Moščancih smo že poročali. Kakor kaže slika, so zadovoljni z letošnjim pridelkom, ki bo predvidoma povprečen. Upajo, da jim bo ves trud, ki so ga vložili čez leto, poplačan.

ZA PRAZNIK SOBOŠKE OBČINE — OTVORITEV GRAJSKE DVORANE

PRED RENESANSO SVOBODE?

Pomanjkanje ustreznih prostorov za nemoteno delovanje posameznih sekcij je bilo doslej glavni argument, kadar smo govorili o neaktivnosti soboškega DPD »Svoboda«. Že letos pa bo ta ovira premagana: do občinskega praznika bodo dokončno uredili grajsko dvorano za gledališke in druge kulturne prireditve, v grajskem prostoru pa bo društvo dobilo tudi pet prostorov za svoje sekcije. Predvidevamo namreč, da bo grajska dvorana, ki bo hkrati služila tudi potrebam mladinskega kina, povsem urejena že do 20. septembra: seveda sodobno, posebno oder z razsvetljavo in žarometi. Še pred otvoritvijo dvorane, ki bo v tednu praznovanja občinskega praznika, nameravajo sklicati tudi občni zbor DPD »Svoboda« in na njem sprejeti minimalni delovni program društva za prihodnjo sezono. Z dvorano bo zlasti ustrezno dramatske sekcije, ki bo lahko na novem odru uprizorjela tudi zahtevnejše dramske stvaritve. Že za občinski praznik bo pod vodstvom režiserja Jožeta Zrima pripravila uprizoritev drame s tematiko iz narodnoosvobodilnega boja.

Od oživiljene aktivnosti soboške »Svobode« pa pričakujemo še več; društvo naj bi postalo tudi glavni nosilec in usmerjevalec vsega kulturno-umetniškega dogajanja v okrajnem središču. Zaradi oblikovanja enotne programske politike bo združevalo pod svojim okriljem tudi dosedanja mladinska kulturno-umetniška društva in srednjih šolah in kulturno-prosvetne skupine delovnih kolektivov; ta društva bodo tudi vnaprej obdržala svojo samostojnost, zlasti se na področju upravljanja. Za tako poslanstvo pa se bo moralo društvo še usposobi-

biti in kar je glavno: ga tudi opravičiti z lastno aktivnostjo. Na zadnji seji občinskega sveta za kulturo in prosveto so znova razpravljali tudi o potrebi po ustanovitvi namenskega sklada pri ObLO. V ta sklad bi se stekala sredstva za kulturne namene iz raznih virov. Do ustanovitve sklada bo verjetno prišlo že z novim proračunskim letom, vendar pa bo potrebno poprej še pro- učiti možnosti za tonamensko prispevanje v vseh večjih soboških podjetjih. Že samo površna ocena teh možnosti kaže, da je večina podjetij sorazmerno s prispevki v druge namene (za stanovanjsko zgra-

dajo, športne namene itd.) doslej še zelo malo odprla za splošno kulturno rast zaposlenih, bili pa so tudi primeri, ko niti sredstva, ki so jih podjetja dajala v kulturno-prosvetne namene, niso bila namensko uporabljena, čeprav je tudi kultura del širšega življenjskega standarda. Zato je večja angažiranost podjetij in njihovih kolektivov v namenskem skladu in aktivnosti DPD »Svoboda« ne le zaželeno, marveč tudi neobhodno potrebna, če hočemo uspešno uresničiti zastavljene smotre tudi na tem področju.

S. K.

NOVE ORNE POVRŠINE

Na področju kmetijske zadruge Lendava bo letos pri jesenski setvi zajeto okrog 700 ha površin v kooperaciji. Na teh površinah bo zasajena visokorodna pšenica. Zadruga ima na zalogi semena ter vskladiščena umetna gnojila. Na lastnih površinah bodo posejali 76 ha pšenice. V agrominim pa bodo zajeli 200 hektarov.

Na področju lendavske ob-

čine so zadnja leta začeli načrtno urejati oziroma preoravati pašnike. S tem so pridobili nove orne površine. Tako so v zgornjem Lakošu preora-

li 65 ha, v Benici 8 ha, v Gaberju 11 ha in pri Trilinih 36 ha pašnikov. Zdruga je letos zasadila 1,5 ha zemlje z vinsko trto.

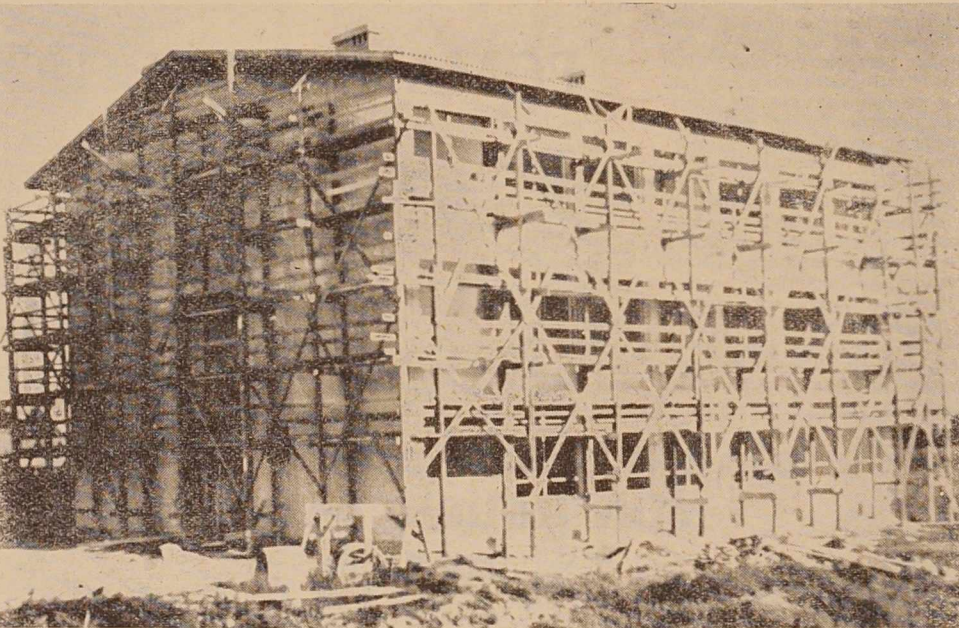
LENDAVA

Komunalno podjetje v Lendavi dobro gospodari. Pri pregledu polletnega poslovanja

tega podjetja so ugotovili, da se je celotni dohodek letos povečal za 73 odst. v primerjavi z lanskim letom. Čisti dohodek se je povečal za 66 odst. Komunalno podjetje v Lendavi je nastalo iz devetih manjših obrtnih podjetij, ki so se lansko leto združila. Letošnje gospodarjenje kaže, da je bila združitev na mestu. Delovni kolektiv načrtno gospodari in širi svojo dejavnost. Pred kratkim so kupili zgradbo, v kateri bodo imeli prostore naslednje dejavnosti: kovaštvo, ključavničarstvo in instalaterstvo. Uspešno delata tudi čevljarstvo in gradbeni obrat. Podjetje zaposluje danes okrog 100 ljudi.

Križevci pri Ljutomeru

Kmetijska zadruga Križevci pri Ljutomeru se je dobro pripravila na jesensko setev. Letos bo zasejala z visokorodno pšenico 43 ha površin. V kooperaciji z zadružniki bo obdelovala 45 ha, agrominim pa bo zajel 95 ha. Semena imajo že naročena, prav tako umetna gnojila. Do danes so odkupili 12 vagonov pšenice.

Gradnja šole v Dobrovniku gre h kraju. Konec gradbenih del predvidevajo za 10. okt. (foto: J. K.)

Mačkovci

V Mačkovcih preurejujejo gasilski dom. V domu bodo uredili dve družinski in dve samski stanovanji za prosvetne delavce. Istočasno bodo uredili zunanjo fasado, za kar je prispeval sredstva občinski ljudski odbor. Vsa nestrokovna dela opravljajo vaščani prostovoljno.

Kooperacija pomeni sodelovanje, skupno delovanje v isti smeri za dosego skupnega cilja. V sodobnem gospodarstvu se javlja kot nujen činitelj, ki deluje z boljšim koriščenjem sredstev in delovne sile, posebno s specializacijo, na povečanje proizvodnje in produktivnosti. Kooperacija se ob naših prilikah izpolnjuje predvsem v industriji in poljedelstvu, čeprav se javlja tudi pri drugih gospodarskih panogah, kakor tudi pri posameznih dejavnostih.

Kooperacija se pojavlja v raznih oblikah in se izvaja na različne načine. Uspešna kooperacija se dosega s strogo pogodbeno disciplino glede na rok izpolnitve in podobno.

Pod kooperacijo med kmetijskimi zadrugami in individualnimi kmetijskimi proizvajalci razumemo v glavnem takšno sodelovanje, pri katerem kmetijska zadruga vlagata: mehanizacijo, umetna gnojila, seme in prevzema druge agrotehnične ukrepe, individualni kmetovalci pa dajejo delovno silo in zemljo za proizvodnjo pogodbenih kultur (poljščin). Pri taknem sodelovanju se pridelek deli v skladu s pogodbo, običajno sorazmerno po vloženi sredstvih, obeh strank.

Kooperacija v poljedelstvu pri nas označuje vsako obliko (način) sodelovanja v poljedelstvu med socialističnimi gospodarskimi organizacijami in individualnimi

FRANC KOLARIČ, TAJNIK OGZ

KOOPERACIJA V POLJEDELSTVU

kmetijskimi gospodarstvi, ki pripravljajo in razvijajo elemente družbenega procesa proizvodnje na družbeno organiziranih kompleksih zemlji. To je torej proizvodno (splošno) poslovno razmerje, v katero stopajo kmetijska posestva, kmetijske zadruge, industrijske in trgovske gospodarske organizacije, posebno pa splošne kmetijske zadruge z individualnimi kmetijskimi gospodarstvi zaradi modernizacije in podružabljenja procesa proizvodnje. Pri tem so glavna sredstva za proizvodnjo (večji stroji in reprodukcijski material) v večjem delu družbena, zemljišče pa je v zasebnem lastništvu.

Proizvodni, ki se v kooperaciji dosežejo, so delno lasti družbe (preko zadruge ali druge gospodarske organizacije), deloma last kmetovalca. Razdelitev proizvodov se vrši po obsegu sodelovanja (vlaganja) v sredstvih in delu.

Kooperacija je torej prvenstveno gospodarska akcija in politično-ekonomska metoda socialistične preobrazbe poljedelstva FLRJ, ki ima za cilj, da ob pogojih pretež-

no drobne kmečke agrarne strukture pospeši proces modernizacije in podružabljenja procesa proizvodnje, ne da bi pri tem neposredno posegala v zasebno lastništvo nad zemljiščem in pretvarja to lastništvo v denarno rento. Omogoči naj uporabo moderne tehnologije na zasebnem zemljišču in socialistični razvoj na vasi, omogoči naj večjo proizvodnjo poljedelskih proizvodov, višji pridelek in večjo produktivnost.

Oblike kooperacije so zelo raznovrstne tako s pravno-ekonomskega gledišča, kakor z gledišča obsega sodelovanja in vlaganja zasebnih kmetovalcev in socialističnih organizacij. Obstojajo nižje in višje oblike kooperacije. Pri prvi se oba partnerja povezuje občasno (n. pr. posamezne storitve, usluge), medtem ko se pri višjih oblikah kooperacije njihovo razmerje sestoji v stalnem proizvodnem sodelovanju za daljšo dobo. Osnovne oblike kooperacije so: zakup zasebnega zemljišča, odkup in kontrahata poljedelskih

proizvodov in živine, nudenje tehničnih in komercialnih uslug in sodelovanje v proizvodnji in investicijah. Kooperacija v kmetijstvu se je najbolj razvila v poljedelstvu in to v proizvodnji žitaric in industrijskih rastlin, v živinoreji v proizvodnji pitja goveda in svinj, počasneje pa se razvija v sadjarstvu in vinogradništvu.

Pri sodelovanju v proizvodnji, torej pri višji obliki kooperacije, prevzema kmetijska organizacija in kmetovalec obojestransko odgovarjajoče obveze v procesu proizvodnje. V praksi poznamo celo vrsto različnih oblik proizvodnega sodelovanja, vendar so najbolj pogoste te oblike:

1. dogovor (pogodba) o skupni proizvodnji, s tem da kmetijska organizacija jamči zasebnemu kmetovalcu dosedanj prihodek povečan sorazmerno z novim vlaganjem;
2. sodelovanje v skupni proizvodnji z razdelitvijo pridelka po deležu vlagan sredstev in dela;
3. sodelovanje v dolgoročnih investicijah in proizvodnji, n. pr. v sadjarstvu, vinogradništvu, ži-

vinoreji in pod.

4. razne vmesne oblike t. j. kombinacije navedenih oblik. V pravem oziru je za kooperacijo pomembna pogodba, ki jo sklene kmetijska organizacija in zasebni kmetovalec. Pri tem glede vsebine dogovora, glede načina poslovnega sodelovanja, niso postavljene nobene omejitve, tako da je dana možnost zelo različnih oblik medsebojnega obvezovanja. V formalnem pogledu pa mora pogodba vsebovati vse bistvene elemente civilno-pravne pogodbe, tako da v primeru spora ne nastane pri reševanju pred pristojnim sodiščem nobene negotovosti.

Splošne gospodarske pomembnosti kooperacije danes pri nas, posebno v kmetijstvu ni treba poudarjati. Kooperacija v poljedelstvu predstavlja popolno izbrabo proizvodnih zmogljivosti socialističnih in kmetijskih organizacij in sredstev zasebnega kmeta za čimvečjo tržno proizvodnjo v poljedelstvu, zlasti pa v živinoreji. Predstavlja torej pomembno postavko pri prizadevanju za osamostojitev našega tržišča v pogledu poljedelskih proizvodov in za zboljšanje zunanje trgovske bilance. Razni ekonomski instrumenti v zadnjem času, kot so subvencije, regresi in premije za kmetijske pridelke, spodbujajo organizacije za dolgoročno kooperacijo z zasebnimi kmetovalci.

VZAJEMNOST IN SOLIDARNOST

Nov sistem finansiranja v zdravstvenem zavarovanju dosledno izhaja iz osnovnega načela, da temelji socialno zavarovanje na vzajemnosti in solidarnosti zavarovancev pri zagotavljanju sredstev in pravic.

Ali smo načela vzajemnosti in solidarnosti dosledno uveljavljali tudi dosihod? Odgovor na to vprašanje je zanesljivo nikalen, če upoštevamo številne pokazatelje, ki nam prepričljivo povedo, koliko so znašale v določenih časovnih obdobjih posamezne dajatve socialnega zavarovanja. Tudi v soboškem okraju imamo domala pri vseh dajatvah opravlja z občutnim porastom stroškov, ki zdaleč niso v sorazmerju s porastom števila zavarovancev. To tudi dokazuje, da smo bili doslej odločno premalo zavzeti pri uveljavljanju načel vzajemnosti in solidarnosti, saj je bila skrb za varčevanje s sredstvi socialnega zavarovanja v glavnem zgolj domena območnih zavodov in njihovih samoupravnih organov, čeprav se je politika socialnega zavarovanja tudi doslej očitovala z vso aktivnostjo na mnogo širšem področju.

V Pomurju je bilo leta 1957 skupno 16.430 aktivnih zavarovancev, upokojevcev in invalidov, v letu 1961 pa se je to število povzpelo na 21.246 ali za 29 odst. Neprimerno bolj pa so v tem razdobju porasli stroški socialnega zavarovanja, saj so se povečali kar za 302 odst. — od 247 na 991 milijonov dinarjev. Najhitreje in tudi najbolj so narasli stroški za usluge, ki so jih zavarovancem posredovale zdravstvene ustanove (porast od 173 na 643 milijonov din ali za 272 odst.).

Tudi primerjava stroškov v letošnjem prvem polletju kaže v primerjavi s stroški v enakem obdobju lanskega leta občuten porast.

Pri ambulantnem zdravljenju za 57,9 odst., čeprav je število medicinskih strokovnih delavcev v glavnem enako in je število zavarovancev samo za 8 odst. poraslo. V zobozdravstveni službi so stroški narasli kar za 113,9 odst. Zobozdravstvena služba v našem okraju je namreč tako dosegla svojevrsten rekord: je najdražja v vsej Sloveniji, saj je povprečna cena ene storitve za 67,1 odst. večja od republiškega povprečja, stroški za zobozdravstvene storitve na enega aktivnega zavarovanca pa so nad republiškim povprečjem za 40,2 odst. V luči te ugotovitve je povsem upravičena zahteva samoupravnih organov zavoda za socialno zavarovanje, da je potrebno cene zobozdravstvenih storitev znižati za 40 odst., da bi se tako približali republiškemu povprečju. Zdravljenje v bolnišnicah izkazuje sicer samo za 15,3 odst. več stroškov, vendar pa so dokaj podaljšali ležalno dobo: od 14,8 na 16,4 dneva na en primer. Za zdravila in sanitetni material je bilo letos v prvih šestih mesecih izplačano 62 milijonov din ali za 65 odst. več kot v lanskem prvem polletju. Znatno porast je zabeležen tudi pri neposrednih dajatvah zavarovancem (hranarina, potni stroški, pogrebna in td.): izplačali so skupno 104 milijone din ali za 60 odst. več. Na porast teh dajatev je nedvomno odločilno vplival tudi nenehen porast nesreč pri delu in izven de-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Nove zgradbe, popraviljanje cest, dragocena in draga stanovanja, tombola, ki jo propagiramo s pomanjkanjem čuta za estetiko, in jelka, ki verjetno ne bo več dolgo okras parka (ker jo bodo ukradli) — to so nekatere značilnosti MURSKÉ SOBOTE. Manjka še fotografija prebivalcev na eni in tisočakov na drugi strani — potem bi bila slika mesta popolna. (Foto: J. Stolnik in J. Olaj)

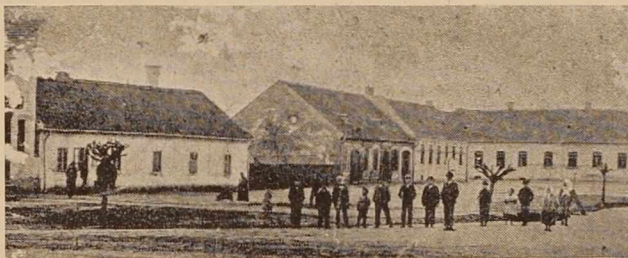
MURSKA SOBOTA MIMO GREDE

Improvizirana reportaža in sedem neaktualnih intervjujev. To so: intervju s kulturo, z agrikulturo, s fizikulturo, z navadno kulturo, z urbanizmom, s činitelji in z mojim prijateljem, ki prav ničesar ni kriv.

Nekoč sem slišal pravljico o otroku, ki je prehitro rasel, njegova glava pa ga ni mogla zasledovati v tem razvoju. Pravljice in bajke sem sicer prebolel, vendar me je ta inčica mikala, da jo uporabim, ko pišem o mestu MURSKA SOBOTA. O mestu, ki je v nekaj desetletjih doživel neverjetne spremembe. Tako številčne, gradbene, miselne,

kot socialne.

Nedavno še vas, čeprav omenjena že leta 1297, je sedaj ponos marsikaterega domačina in občudovana atrakcija mnogih, ki mislijo, da je severna Slovenija še zmeraj »Sibirija«. Zato bi bilo prav, da pogledamo to mesto enkrat z najrazličnejših stališč: z etnografskega, geografskega, gospodarstvenega, miselnega,

Murska Sobota — posnetek dokumentarne vrednosti.

družbenega in še kakšnega stališča. Odpirajo se nam široka, hvaležna področja.

Zanimiva slika pa se nam ponudi tudi v primeru, če pogledamo to mesto s čisto navadnih, vsakdanjih pogovornih stališč.

Odločimo se torej za to preprosto, nekomplecirano pot.

AVTOBUSNI PROMET JE RAZGIBAN

Zveza mesta z okolico je dobra. Soboška poslovalnica Avtobusnega prometa Maribor vzdržuje 27 avtobusnih zvez. To so stalne proge. Mnogo povzročajo podjetju dokajšnje težave. Poleg tega, da so slabe ceste, je na nekaterih progah tudi malo potnikov. Tudi cestarji so ponekod dokaj malomarni. Težave z neutrjenimi cestami so najbolj očitne pozimi. Med najslabše proge sodijo nedvomno ceste proti Rogošcem, Kuzm, itn., med najmanj prometne pa proti Čepincem, Domanjševcem, Kobilju, morajo pa jih vzdrževati, ker bi drugače bili prebivalci teh predelov odrezani od ostalega sveta. Avtobusno podjetje se dokaj trudi, da bi ustreglo svojim potnikom, vedno pa mu to ne uspe. Kdo je kriv? So velike objektivne težave. V nekaj letih pa se jih je že veliko dalo odpraviti.

ČIGAV JE SOBOŠKI PARK

Soboški park je eden najlepših v Sloveniji. Lahko bi bil ponos vsakega Sobočana. Kljub temu, da smo posekali nekaj starih, častitljivih drevesnih očiakov (zakaj?), je sedaj lepo raščen. Negujejo ga

po najboljših finančnih zmognostih. Kljub temu pa je večkrat pravi grob. Zakaj? Zato, ker: otroci, ki hodijo v šolo, trgajo cvetlice, veje, hodijo po travi itd., otroci, ki hodijo v vrtec, na čelu z vzgojiteljicami, ki nabirajo spomladansko cvetje, dijaki ob koncu šolskega leta občutijo ljubezen do svojih pedagogov in jih obdarijo s cvetjem, nakradenim v parku, zato, ker tudi starejši, umsko odrasli prebivalci hodijo po travi, tam, kjer se jim zdi najbolj pripravnost pokazati svoje estetsko siromaštvo, zato, ker se o »vseh svetih in o božiču mnogim zdi škoda skromnih dinarjev za jelke in jih raje krajejo v parku; enostavno zato, ker ljudje mislijo, da je park državen in ne njihov.

Vrtnarji se pritožujejo, prosijo, delajo s skromnimi sredstvi, pa ne pomagajo. Sedaj so že panično razpoloženi: bliža se šola. Že zdaj, poleti, v kratkem času, so jim pokradli okrog 39 vrtnic. Kaj šele bo!

UTRIP MESTA

Je zelo živahen. Skozi šolsko leto je tu nešteto dijakov, ki v svojih nižješolskih sanjah pričakujejo mnogo lepše in zanimivejše srednješolsko življenje. Kmalu po tem, ko pridejo v Soboto, so razočarani. Nekateri začnejo hoditi v gostilne, drugi zabijajo čas doma, tudi učijo se, vendar jim vsem skupaj nekaj manjka. To so ugotovili tudi starejši meščani. Nekaj manjka, toda kaj, tega menda še nihče jasno ne čuti. Le dolgčas (Nadaljevanje na 6. strani)

Šolske mlečne kuhinje in sodelovanje staršev

Pionirske igre so v tekočem letu usmerjene na telesno in zdravstveno vzgojo ter obsegajo s tem analogno tudi zdravno prehrano naših šoloobveznih otrok, to je prehrano v času otrokove največje duševne zaposlenosti, med poukom v šoli. Zato moramo ob novem šolskem letu v zvezi s tekmovalnim izboljšati materialno in organizacijsko bazo šolskih mlečnih kuhinj. Ker je to naloga pristojnega šolskega odbora, so bila v ta namen organizirane posebne komisije, ki so izrecno skrbale za šolske mlečne kuhinje. Le ena šola v okraju ni imela te komisije. Člani komisije SMK so predstavili množičnih organizacij, tako je delo lepo potekalo. Posebno priznanje tukaj pripada Društvu prijateljev mladine in Rdečemu križu poleg zastopnikov SZDL. V bodoče bo treba na šolah, kjer je samo tričlanska komisija, razširiti to na pet članov tako, da bodo zastopane vse množične organizacije ne pa samo člani šolskega odbora.

V šolskem letu 1961-62 še ni bilo 21 odst. vseh šoloobveznih otrok vključenih v SMK. Po občinah je bilo stanje sledeče: Beltinci 16, G. Radgona 19, Lendava 43, Ljutomer 24, M. Sobota 24 in Petrovci 25 odstotkov.

Letos bomo morali ukreniti vse potrebno, da odstotek ne vključenih zmanjšamo ali celo odpravimo. Šolski odbori so dolžni na svoji prvi seji ob prčetku šolskega leta razpravljati o šolski mlečni kuhinji ter o sklepih seznaniti obstoječo komisijo, da takoj prične z delom. Komisija mora skrbeti, da se vsi učenci vključijo v šolsko mlečno kuhinjo. Starši naj se seznanijo na prvem roditeljskem sestanku o pomenu pravilne prehrane doraščajočega otroka, da to ne pomeni samo zdravje, temveč fizično, duševno in socialno blaginjo. S takimi zdravstvenimi predavanji SMK se je najbolj izkazala občina Beltinci.

Zdravstveno vzgajati pomeni boriti se za ohranitev in utrjevanje zdravja, za dvig delovne storilnosti. To lahko ohranimo samo s pravilno prehrano in to ob pravem času. Zato ne smemo omalovaževati šolske mlečne kuhinje, kajti one so za vsakega učenca, ne samo za socialno šibke. Tople malice so zelo pomembne tudi zaradi tega, ker se otrok pri uživanju jedi obenem uči lepših navad, se pravi, da ga vzgajamo za kulturno vedenje pri jedi. Poleg tega tople šolske malice dopolnjujejo domačo hrano in s tem zboljšujejo zdravstveno stanje otrok.

Denarni prispevki staršev so dokaj različni. Po občinah je stanje sledeče: Beltinci 40—120 din, G. Radgona 150—200 din, Lendava 120—300 din, Ljutomer 100—200 din, M. Sobota 50—300 din in Petrovci 50—100 din. Če starši prispevajo 150 din mesečno, se to pravi, da prispevajo dnevno okrog 6 din, če računamo 25 šolskih dni (zemlja stane 8 din!). V bodoče se mora šolski odbor skupno z učiteljskim kolektivom podrobneje pomeniti o celotnem vzdrževanju SMK, posebno pa opozoriti starše, da bo letos 20 odst. manj pomoči Rdečega križa, kakor je to bilo lansko leto in bo torej pomoč vsako šolsko leto za toliko manjša.

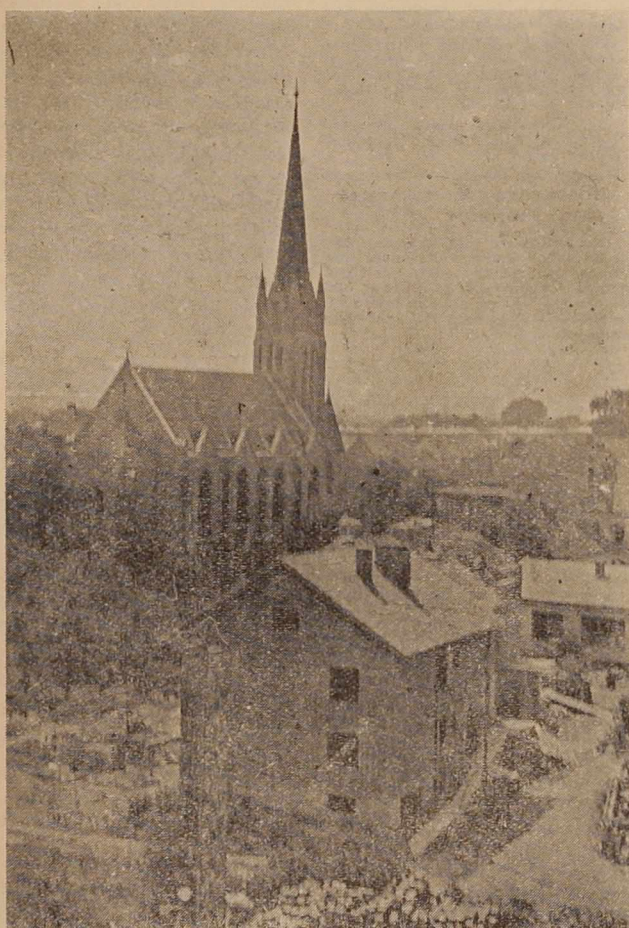
Šolski odbor vzdržuje kuhinjo iz svojega proračuna in plača tudi kurivo, več pa proračun ne zmore. (Kuharice so zaradi pravilne prehrane opravile predpisani tečaj na Gospodinjstvem centru v M. Soboti. Takih je 70 odst.) V bodoče bo moral šolski odbor najti sredstva, da bo v doglednem času šolska mlečna kuhinja na šoli samostojno delovala. Pionirska šolska zadruška bo morala v ta namen prodati svoje pridelke kuhinji in idealno bi bilo, če bi šolska zadruška pridelovala toliko žitaric, da bi bilo dovolj za kruh za šolsko mlečno kuhinjo.

Velika pomoč je tudi organizacija Podmladka na šoli. Saj je 72 odst. izvedlo sadno akcijo (ni vset teren, kjer ni bilo sadne sezone v lanskem šolskem letu. Nabrano sadje so uporabljali za vkuhanje marmelade ter za sadne sokove, suho sadje in podobno. Podmladek na vseh šolah opravlja sadno akcijo, kjer je sadna sezona, da tako kolektivno pomaga za živila šolskih malic.

Šolski odbori odpravljajo objektivne ovire, kjer jim pomaga tudi prosvetni kader (šolske kuhinje so ponekod v učiteljskem stanovanju ali celo na hodniku ali pa v bližnjem privatnem stanovanju). Le 34 odst. šol v okraju ima primerne prostore za SMK in 38 odst. šol ima dovolj kuhinjskega materiala na razpolago. Vse te ovire se odpravljajo iz leta v leto in ponekod z gradnjo novih šolskih poslopij.

Pravilna prehrana naših šoloobveznih otrok je važen sestavni del celotnega programa jugoslovanskih pionirskih iger. To na lahko dosežemo le, če nenehno odpravljamo vse ovire ter tako izpolnjujemo svojo dolžnost za pravilen otrokov razvoj v naslednjem šolskem letu.

Vilko Bežan

Najnovejša soboška perspektiva. (Foto: Jože O.)

SPET V ŠOLO

Novo šolsko leto se bliža in kmalu bo konec počitnic in brezskrbnih dni. Šolski zvonci bodo kmalu naznanili začetek pouka in zopet se bodo učilnice napolnile z učenci.

Na soboški gimnaziji smo zvedeli, da se bo pričel pouk 6. septembra ob sedmi uri za vse dopoldanske razrede in za vse prvošolce. V času šolskega leta bodo imeli popoldan pouk vsi prvošolci, ki so imeli v osnovni šoli tuji jezik angleščino in tudi tisti prvošolci, ki so imeli tuji jezik nemščino in so doma iz Murske Sobotice ali pa iz bližnje okolice, ostali pa bodo imeli pouk dopoldan.

Zvedeli smo tudi, da je bilo v prvi razred gimnazije v mesecu juniju sprejetih okrog 100 dijakov, še deset dijakov pa nameravajo sprejeti koncem meseca, ko bodo leti opravili sprejemne izpite. Tako bodo na gimnaziji z novim šolskim letom trije oddelki prve gimnazije.

Sprejemni izpiti na gimnaziji, v mesecu juniju, so pokazali precejšnje neznanje dijakov. Večina dijakov je prišla na sprejemni izpit premalo pripravljena, saj so mora-

li prav zaradi tega odkloniti kar 18 dijakov.

Znano je, da je bil skoraj na vseh srednjih šolah precejšen naval. Prijavilo se je več dijakov, kot pa jih je lahko šola sprejela. Tako je bilo na Srednji ekonomski šoli v M. Soboti. Prijavilo se je nekaj čez 150 dijakov, sprejetih pa je bilo samo okrog 80. Kot smo zvedeli bo začetek pouka na ESS 5. septembra.

Pričakovati je bilo, da bo prav tak naval za vpis na Srednji tehnični šoli v Lendavi. Toda prijavitelj se je kljub dvakratnemu razpisu le majhno število dijakov. Tako bo prvi letnik omenjene šole štel 27 dijakov, od tega bo dvajset dijakov, ki je končalo osemletno šolo in šest dijakov, ki so že absolventi industrijske ali vajenske šole.

Nekoliko drugačno stanje bo v letošnjem letu na Učiteljski šoli v Murski Soboti. V prvi razred učiteljskega je bilo sprejetih okrog 120 dijakov, tako

da bo zavod štel letos 14 oddelkov, od katerih bodo trije že na praksi po šolah.

Prvi letnik učiteljskega bo začel s programom učiteljske gimnazije, medtem ko bodo ostali letniki nadaljevali s stariim učnim programom. Po končanih štirih letih učiteljske gimnazije bodo morali dijakovi obvezno nadaljevati še dvoletni študij na Višji pedagoški akademiji v Mariboru, seveda, če bodo želeli ostati v prosvetni službi.

Dobra stran učiteljske gimnazije je v tem, da bo imel učitelj enak nivo splošne izobrazbe, kot ga daje gimnazija, kar je bilo doslej nemogoče, ker je bilo težje predvsem na strokovnih predmetih. Tako bo letošnji prvi letnik že izvajal program po novem učnem programu.

Pouk na Učiteljski šoli se bo pričel 6. septembra ob sedmi uri zjutraj, v popoldanskih razredih pa ob 14. uri. Vpisovanje dijakov v vse letnike bo prvega septembra ob 8. uri zjutraj, v petek, 31. avgusta ob 8. uri pa bo zdravniški pregled in preizkus poslušnosti.

za naknadno prijavljene dijake v prvi letnik učiteljskega.

Na obeh osnovnih šolah v Murski Soboti pa se bo pričel pouk 5. septembra ob 8. uri zjutraj.

—ml

VZAJEMNOST IN SOLIDARNOST

(Nadaljevanje s 4. strani)

lovnega mesta. Samo lani je bilo registriranih 2973 nesreč in izgovorjenih skupno 58.740 delovnih dni ali 1 odst. vseh delovnih dni, opravljenih v naših gospodarskih organizacijah. V zveznem merilu celo ugotavljamo, da so nekatera s sredstvi socialnega zavarovanja reševala problem odvisne delovne sile. Značilen je tudi primer, ko je sekretar podjetja nasvetovalno uslužbenec, naj si izposluje pri zdravniku »bolniško«, da bo lahko potem nemoteno izredno študiral. V soboškem okraju pa ugotavljamo, da je mnogo bolezenskih dopustov zaradi zasebnih opravil na posestvu ali posestvu staršev, neredko pa tudi »bolniško« šušmarijo v svojo korist pri zasebnih h. Ta »deficitna« postavka narekuje večje sodelovanje na relaciji gospodarska organizacija — zdravstvena služba — zavod za socialno zavarovanje in temu ustrezno tudi reguliranje medsebojnih odnosov, kaj naj bi pripomogli k temu, da bi bili zdravstveni strokovnjaki tudi ustrezno stimulirani za zniževanje števila že kar poklicnih staležnikov.

MURSKA SOBOTA MIMOGRERE

(Nadaljevanje s 5. strani)

je. Kljub neštetim društvom, organizacijam, sestankom, honorarnim zaposlitvam ipd. Nekaj manjka, nekaj odrešujočega, živega, zabavnega, smiselnega. Tisto »nekaj« pa verjetno samo ne bo prišlo, kljub temu, da hiše, plače, šole, naslovi rastejo kot gobe po dežju. O tistem »nekaj« bo treba resno razmišljati in se potruditi, da ga najdemo. Skoda bi bilo, da se Sobota razvije v vas, kjer bi imeli toliko in toliko televizorjev, šol, hektarskega donosa uslužbenec in še kaj, pa ne bi vedeli, pod katero črko naj v leksikonu gledamo pojem »kultura«.

OPTIMIZEM

Lahko smo rahlo optimistični. V zadnjem času je čutili neke znake kulturnega prebu-

Novo finansiranje v socialnem zavarovanju odločno zastavlja zdravstveni službi družbeno alternativo po varnejšem gospodarjenju s sredstvi socialnega zavarovanja in je pogojeno tudi z mnogo večjo mater alno prizadetostjo podjetij kot osnovnih skupnosti zavarovancev in komun. Zato je potrebno pri uveljavljanju novih predpisov združitelj vse sile in povezati vsa prizadevanja — delovnih kolektivov gospodarskih organizacij in ustanov, organov socialnega zavarovanja, zdravstvene službe, samoupravnih organov v organizacijah in oblastnih forumih — da bi tako čimprej in čimbolj učinkovito uresničili skupne smotre na področju socialnega zavarovanja. Sredstva socialnega zavarovanja so namreč naša in smo zato dolžni predvsem v našo korist z njimi gospodariti kot dobri gospodarji, kajti zmanjševanje stroškov socialnega zavarovanja bo lahko končno prispevalo tudi k izboljševanju našega življenjskega blagostanja. Seveda pa smo daleč od tega, da bi skušali zmanjševati stroške na račun zavarovancev z odvzemanjem njihovih pravic.

janja. Izgleda, da vsem še ni popolnoma vseeno, kakšen inteligenčno-kulturni indeks bo imelo njihovo mesto. Neki rahli znaki življenja, ki se spet začnejo pojavljati, pa bi morali biti največja vzpodbuda mladini.

O ostalem, tudi o urbanizmu pa, oprostite, zares ne bom pisal.

Jože Olaj

NERADNOVCI

V Neradnovcih je mladina delavna. S prostovoljnimi delom je pomagala pri gradnji vaškega doma. Pred dobrim mesecem so v vaški dom namestili televizor. Sredstva za nakup televizorja so zbrali s prostovoljnimi prispevki vseh vaščanov. 50 tisočakov je dala tudi kmetijska zadruga.

ŠTIRI ČETVORKE

Po drugem kolu v Pomurski nogometni ligi

Po drugem kolu v Pomurski nogometni ligi trenutno vodijo na lestvici štiri moštva s po štiri tekmovalnimi točkami. Čeprav je to šele začetek tega, vse bolj zanimivega tekmovanja, je vredno se posebej omeniti, da se je v vodilno četvoro uvrstilo tudi moštvo lendavskega Gradbenika, ki je sicer imelo v prvih dveh srečanjih lažja nasprotnika, vendar pa bo, kot vse kaže, v prihodnjih srečanjih igralo prvo violino vsaj med novinci v tej domači konkurenci. Preteklo nedeljo je namreč na domačem terenu prepričljivo premagalo moštvo Brazde iz sosednjega Dobrovnika. Nogometaši Verzeja pa so poskrbeli za drugo rahlo presenečenje: na domačem terenu so v srečanju z moštvom Beltincev, favoritom za osvojitve prvega mesta v PNL, izsilili časten poraz in tako popravili neugoden vtis s prvega »ognjenega« krsta v Lendavi. S požrtvovalno in borbeno igro je moč doseči tudi otipljive uspehe, kajti tudi v domačem nogometu je žoga okrogla — o tem so se v nedeljo prepirali igralci Verzeja in o tem pričajo tudi rezultati, doseženi v tej drugi rundi tekmovanja.

Za neprijetno presenečenje pa je v drugem kolu poskrbe-

lo moštvo Pušče: v srečanju s sosedi iz Rakičana je na domačem igrišču z grobo igro, nešportnimi gestami in končno s prekinitvijo tekme v 73. minuti zaradi izključitve 3 igralcev spet dokazalo, da ne zna športno prenesti poraza, pa čeprav so bili morda vmes tudi upravičljivi razlogi, zaradi katerih je klubsko vodstvo Pušče pozneje vložilo protest. Dejstvo je namreč, da nešportni izgedi postajajo pri moštvu tega kluba že nekakšna tradicija, pa se zato športna javnost upravičeno sprašuje: mar si klub s tako prakso zasluži, da še sploh tekmuje v pomurski nogometni konkurenci?

PUSČA : RAKICAN 1:5 (1:4)

Srečanje se je končalo v ne-regularnem času, predem zaradi nešportnega vedenja in ostre igre, ki je prehajala tudi v grobo, moštvo Pušče. Svoje igralce so h grobi igri s hujškanjem podžigali tudi odborniki NK Pušča,

delno krivdo za poznejše dogodke pa nosi tudi sodnik, ki je sprva preveč toleriral ostro igro domačinov. Strelci golov: Jančar in Sočan po 2 ter Horvat 1 za Rakičan, Kakaš časten zadetek za Puščo.

PLANIKA : PUČONCI 8:2 (5:2)

Ves čas tekme so na igrišču prevladovali domačini, ki so si z boljšo igro zaslužili zmago. Sicer pa je bila discipliniranost glavna odlika igralcev obeh moštev. Strelci golov: F. Pučko, Rajh, Stefan Pučko, Zver in Toplak za domačine, barve, Pavlič 2 za Pučonce.

VERZEJ : BELTINCI 3:5 (3:2)

Nedeljske tekme med moštvoma se je v Verzeju udeležilo rekordno število gledalcev: okrog 300. V prvem polčasu so domači celo vodili. Gole so prispevali: Puklavc 2, Križanič, Zver in Zdravac po 1 za Beltince, za Verzej pa Smodiš 2 in Jelen 1.

BOGOJINA : SOBOTA II 0:6 (0:2)

Ceprav je drugo moštvo Sobote nastopilo tokrat samostojno, igralci, ki je ves čas tekme prevladovala na igrišču in tudi zaslužno premagalo slabjšega nasprotnika. Rezultat ustreza poteku igre. Strelci: Kuhar (avtogol), Horvat 2, Kureš 2 in Martinuzi 1 za goste.

BELTINSKI ROKOMETASI ZA POKAL FLRJ

Kljub porazu - uspešni proti koncu

BRANIK (Maribor) : BELTINCI 21:15 (11:6)

Slovenski rokometasi so se preteklo nedeljo borili v zaključnih borbah za jugslovenski rokometni pokal v naši republiki. Poleg članov II. zvezne in republiške lige so se namreč v to tekmovanje uvrstila tudi moštva okrajnih prvakov iz preteklo tekmovale

sezone. Iz soboškega okraja moštvo TVD Partizan Beltinci.

Beltinski rokometasi so se v nedeljo srečali v Mariboru z moštvom tamkajšnjega Branika. Čeprav so igrali požrtvovalno, pa vendar niso bili povsem kos bolj izkušenemu in rutiniranemu nasprotniku, ki si je pridobil odločilno prednost že v prvem polčasu. Drugi polčas se je namreč končal samo z enim zadetkom razlike v korist domačinov. Tempo igre je namreč v drugem delu močno popustil in je tudi domačinom že zmanjkovalo sapa. Beltinci so to prednost izkoristili šele proti koncu tekme in z nekaj zaporednimi zadetki zmanjšali prednost domačinov iz prvega polčasa. Tekmo si je v Mariboru ogledalo nekaj sto gledalcev.

Za moštvo Beltincev so nastopili: Peterka, Klemenčič, Hochstätter, Kovacič, Kokalj, Roškar, Perša, Osterc, Horvat, Straj in Balazic.

Strelci za naše barve: Peterka 7, Kovacič 4, Klemenčič 2, Perša in Roškar po 1.

POSVETOVANJE KOŠARKARSKIH SODNIKOV

Republiškega seminarja za košarkarske sodnike v Kranjski gorici sta se pretekli teden udeležila tudi dva sodnika iz M. Sobote. Na seminarju so po novem tolmačili košarkarska pravila in testirali sodnike.

NEUSPEH SOBOTE V KRANJU

TRIGLAV : SOBOTA 2:0

Prvo moštvo Sobote je preteklo nedeljo gostovalo v Kranju in se v drugem kolu SCL pomerilo z moštvom tamkajšnjega Triglava. Tudi to srečanje se je končalo brez tekmovalne točke za našega predstavnika, saj so po neodločenem rezultatu v prvem polčasu zmagali domačini.

V prvem delu igre obe moštvi nista pokazali nič posebnega, v drugem delu pa so imeli več sreče domačini, ki so pred okrog 2-tisočglavo množico gledalcev znali bolj

izkoristiti ugodne priliko za gol. Moštvo Sobote je tokrat doživelo na kranjskem terenu tudi neprijetno presenečenje z avtogolom Matjašca, ki je tako nesrečno posredoval žogo vratarju Vrdjuki, da se mu je ta »zmuznila« v lastno mrežo. V nekompletnem moštvu Sobote (brez Drvarčiča), je bila obramba precej boljše od napada. Vsekar pa je nedeljski poraz v Kranju rezultat skrajno neborbene igre naših igralcev; še najboljše mož na terenu je bil vsekakor Puškarič.

Nasprotno pa se je mladinsko moštvo Sobote tokrat spet izkazalo; s tehnično učinkovitejšo in borbeno igro je premagalo vrstnika Triglava z rezultatom 3:1 (1:1), kar je prav gotovo uspeh, ki daje moštvu že sedaj ugodne obete za končno razvrstitev na lestvici slovenske mladinske nogometne lige.

SOBOTA : SLOGA 2:2 (0:1)

Prejšnji teden je enajstotica NK Sobota vrnila prijateljski obisk nogometnemu klubu Sloga v Cerkovcu. Na nekoliko prodnatem in ne preveč travnatem igrišču sta obe moštvi preizkusili nekaj mladih igralcev; tako je za Soboto nastopil tudi Sarotar, ki bo že v nedeljo lahko zastopal barve Sobote proti Delamariu iz Izole.

V prvem delu igre je bila tekma nekoliko počasna in neborbena; enajstotica Sobote je bila tehnično boljše, toda neučinkovita. Zaradi tega je moštvo Sloga, ki je igralo bolj enostavno, nekaj minut pred koncem prvega polčasa povedlo z 1:0. V drugem delu igre sta obe moštvi zaigrali boljše, posebno, Sobota, ki je skoraj povsem nadigrala domačine in ko je dvakrat izenačila, prvič po Marošu, drugič po Sarotarju, je naskočevala še najljubši športni cilj zmago, vendar pa do spremembe rezultata ni prišlo.

Ciro

PRIJATELJSKO SREČANJE
BELTINCI II : TURIST 23:13

Preteklo nedeljo sta se v okviru priprave za bližnje tekmovanje v pomurski rokometni ligi prijateljsko pomerili v oštvi Beltincev II in Turista. Tekma je bila zanimiva; posebno lepo so igrali Beltinci, ki se zelo resno pripravljajo na bližnji start.

Športni stop

Vodstvo nogometnega kluba Sobota se že intenzivno pripravlja na bližnjo tombolo, ki bo 9. septembra v Murski Soboti. Glavni dobitek so že pripravljeni in v glavnem tudi razstavljeni. Za številne udeležence tombole bo prav gotovo najbolj privlačen dobitek: pol milijona dinarjev.

Kolesarski klub »Prekmurje« iz Beltincev bo 8. in 9. septembra priredil že tradicionalno cestno kolesarsko dirko »Po Pomurju«. Tekmovalci bodo dirkali po lanskem prosti. Tudi letos bo kolesarska dirka »Po Pomurju« pod poveljstvom uredništva Pomurskega vestnika. Tekmovalne ekipe slovenskih kolesarskih klubov se bodo potegovala za osvojitve prehodnega pokala PV.

V sredo so bo pričel pouk tudi na srednji šoli za telesno vzgojo v Murski Soboti. V ponedeljek in torek pa bodo imeli popravne izpite, opravljali pa bodo tudi druge priprave za začetek pouka v novem šolskem letu.

Janez Kovač drugi v Mariboru

Na atletskem mitingu za »Zorkov memorial« v Mariboru je v disciplini — tek na 1500 metrov nastopil tudi pomurski atlet Janez Kovač in v tej disciplini zasedel častno

SALOVCI : BAKOVCI 0:0

Igra je bila v glavnem enakovredna, čeprav so bili gostje nekoliko boljše moštvo; tekma tehnično na nizki ravni. Obe moštvi sta igrali požrtvovalno, bilo pa je preveč nabijanja žoge in nesmotnega podajanja.

GRADBENIK : BRAZDA 3:1 (2:1)

Domačini so bili v vseh 90 minutah igre boljše nasprotnik in je njihova zmaga povsem zaslužena. Napad in obramba gostov sta igrala premalo povezano, zato so njune akcije bile često brezuspešne. Na tej tekmi pa so se slabo izkazali nekateri gledalci, ki so z neprimernimi izrazi žalili glavnega sodnika. Strelci golov: Tarajrdrek 3 za Gradbenik, Somi časten gol za Brazdo.

LESTVICA PO 2. KOLU

Sobota II	2	2	0	0	15:0	4
Gradbenik	2	2	0	0	15:2	4
Planika	2	2	0	0	13:4	4
Beltinci	2	2	0	0	12:5	4
Brazda	2	1	0	1	4:3	2
Rakičan	2	1	0	1	7:6	2
Bogojina	2	1	0	1	4:8	2
Bakovci	2	0	1	1	2:7	1
Salovci	2	0	1	0	9:1	1
Pučonci	2	0	0	2	4:12	0
Verzej	2	0	0	2	4:17	0
Pušča	2	0	0	2	1:8	0

NAFTA : SLOGA 2:1 (1:1)

V nedeljo sta se v Lendavi prijateljsko srečali enajstotica domače Nafta in gostujoče Sloga z Čakovca. V zanimivi in borbeni igri je domače moštvo tokrat zaslužno premagalo čakovske goste, ki sicer tekmujejo v okviru hrvaške conske lige. Zato pomeni ta zmaga še poseben uspeh za enajstotico Nafta, ki se bo v nedeljo v družbi z moštvom Grafičarja in Radgone pričela meriti tudi v okviru mariborsko-murskosoboške nogometne lige.

SLUŽBENE OBJAVE:

Razpored tekem za 2. sept. 1962

Murska Sobota: Sobota II — Planika ob 10. uri;

Bakovci: Bakovci — Bogojina ob 10. uri;

Rakičan: Rakičan — Gradbenik ob 10. uri;

Pučonci: Pučonci — Pušča ob 16. uri;

Beltinci: Beltinci — Salovci ob 16. uri;

Dobrovniki: Brazda — Verzej ob 16. uri.

Razpored mladinskih tekem:

Lendava: Nafta — Grafičar ob 15. uri;

Beltinci: Beltinci — Salovci ob 14.30 uri;

Radgona: Radgona — Planika ob 15. uri.

Pravljica o treh bratih

Prvi sin, ki je bil kot že rečeno, vzgojen v naprednem duhu, se je branil, pa so ga preprosto preglašovali: češ, kdor več dela, naj več dobi!

Drugi sin, po naravi mislec, se je po službenem času ves predajal množičnim organizacijam. Gorel je z najčistejšim plamenom in kmalu si ni bilo moč z zamisliti sestanka ZK, SZDL, Društva prijateljev mladine, Zveze borcev, zbora volivcev ali kakršnega koli drugega sestanka, na katerem ne bi tovariš Skore postavljali stvari načelno in dosledno. Tudi on si je s svojim požrtvovalnim delom pridobil velik ugled. Zanj sicer ni prejel nobenih nagrad, pa je vse bolj zaslužen, kot se temu reče.

Sreča osivelega očeta bi bila popolna, če ne bi bilo tu še tretjega sina. O njem tovariši iz podjetja in tovariši iz komiteja niso vedeli povedati nič posebnega, razen to, da je sicer pošten, zavezan, da pa se nekako odteguje od konkretnih nalog.

Sklenili so, osiveli oče in prva dva sinova, da bodo vzeli tretjega v precep in mu vrnilo naprednega duha, ki je očito nekje uhajal iz njega.

Sedli so za mizo in čakali. Dolgo čakali; ni ga bilo na kosilo, ni prišel k večerji. Ze so se skoraj naveličali čakanja, ko so zaslišali s stopnišča lahkotne korake.

Glas se mu je tresel in tudi prva dva sinova sta se držala svedčano in namrgodeno.

»Nikakor,« je protestiral tretji sin. »Na zboru volivcev se bom z vsemi silami potegoval, da bi poleg šole uredili športni park!«

»Sportni park!« je zaječal stari Skore in se obupan prijel za glavo. »Sportni park na zboru volivcev! In na sestanku Zveze borce!«

»Tako je! Zvezi borcev bom predlagal, naj podpre našo akcijo, da bi iz tovarne pritegnili v vrste športnikov tudi starejše delavce.«

Prvi sin je zaprl veliko usnjeno aktovko in se sklonil k očetu:

»Iz njega ne bo nikoli nič!«

Potem je sedel v Fiat 600 in se odpeljal.

Tudi drugi sin se je dvignil. Medalja na prsih je zacingljala, rekel pa ni nič, ker je tako že prvi vse povedal.

Tretji sin je našel na oknu kozico z mlekom. Na dušek jo je izpraznil in zlezal pod odejo.

Samo stari Skore je še bbsedel za mizo in ves zagrizen premišljeval, kako za hudiča se je napreden duh ravno pri tretjem sinu tako izpridil!

(M. M. po D. E.)

TEDESKI KOLEDAR

Petek, 31. avg. — Rajko
Sobota, 1. sept. — Mladen
Nedelja, 2. sept. — Stefan
Ponedeljek, 3. sept. — Dora
Torek, 4. sept. — Ida
Sreda, 5. septembra — Lovrenc
Četrtek, 6. sept. — Ljuba

ZDRAVSTVENASLUŽBA

31. avgusta — dr. Hajdinjak
1. septembra — Anica dr. Gregorc
2. septembra — Anica dr. Gregorc
3. septembra — dr. Hajdinjak
4. septembra — dr. Udovč
5. septembra — dr. Sedlaček
6. septembra — dr. Skulj

KINO

MURSKA SOBOTA — od 3. avg.
do 2. sept. mehiški barvni film
»Serenada v Mehiki«, od 3. do
4. septembra angl. barvni film:
»Liga gentlemenov«, od 5. do 6.
septembra švedski film: »Pouk
v ljubezni«;

GORNJA RADGONA — 1.—2. sept.
ameriški barvni kinemaskopski
film: »Trgatev«, 3.—4. sept. (iz-
redna predstava) sovjetski film:
»Rdeče listje«, 5.—6. sept. doma-
či film: »Kota 905«.

LJUTOMER — 1.—2. sept. domači
kinemaskopski film: »Solunski
atentatorji«, 5.—6. sept. nemški
film: »Enostavno dekle«;

SLATINA RADENCI — 1.—2. sept.
ameriški film: »Gola Maja«, 6.
sept. sovjetski film: »Leta ve-
selja«;

KRIŽEVCI PRI LJUTI. — 1.—2.
septembra jugoslovansko-itali-
janski film: »Maševalec Dub-
rovski«;

BELTINCI — 1.—2. sept. italijan-
ski film: »Vojna in mir« (I. del)

VIDEM OB SČAVNICI: — 1.—2.
sept. zahodnonemški film »Jazz,
ljubezen in pesem«.

VELIKA POLANA: — 2. sept. sov-
jetski film: »Križarka Varjag«.

MALI OGLASI

MOTORNO KOLO DKW, 250 ccm,
prevoženih 15.000 km, ugodno
prodam. Ivan Kovačič, Beltinci
144. M-764

MOŠKO IN OTROŠKO KOLO, do-
bro ohranjeno, prodam. Jože
Kileš, Stefana Kuzmiča 2a, M.
Sobota. M-783

KUHINSKO POHISTVO, kom-
pletno s štedilnikom »Proleter«,
malo rabljeno, ugodno prodam.
Peter Rižnar, Grajska cesta 9
Gornja Radgona. M-784

HISO Z VRTOM, ugodno prodam.
Ponudba do 9. septembra. Vpra-
šati v Partizanski 17, Lendava.
M-785

MOTORNO KOLO »Zündapp«, 200
ccm, dobro ohranjeno, prodam.
Bratonič 113, p. Beltinci.

RADJSKI SPREJEMNIK »Simfo-
nija«, večjega formata, z gra-
motonom in odličnim tonom,
skoraj nov ter primeren za go-
stinske lokale, ugodno prodam.
Slavko Kovačič, Bučkovič. M-790

GOSPODARSKO POSLOPJE z vi-
nogradom in sadovnjakom, u-
godno prodam. Informacije:
Hrastje-Mota 40, p. Slatina Ra-
denci. M-791

MOTORNO KOLO NSU 250 ccm,
generalno popravljeno in moško
kolo »Rog«, ugodno prodam.
Koloman Prelec, Murski Črnci,
p. Tišina. M-791

KUHINSKO POHISTVO in radijs-
ki sprejemnik »Tuškanec«, u-
godno prodam. Naslov v upra-
vi lista. M-795

MOTORNO KOLO NSU — Prima
175 ccm, prevoženih 3.500 km,
ugodno prodam. Plačljivo lah-
ko tudi s čekom. Saković, Mla-
dinska 10, dopoldne pa v »Kro-
ju«, Titova Murska Sobota. M-799

OTROŠKI VOZIČEK, športni, ta-
piciran, skoraj nov, ugodno
prodam. Vprašati: Kociljeva 13,
Murska Sobota. M-800

GOSPODINSKO pomočnico, tudi
začetnico, k dvema osebam
sprejem takoj. Jože dr. De
Gleria, Bled. M-802

DIESEL motor »Viktor«, 7 KS,
skoraj nov, uporabljen za gospo-
darske namene, pogon lahko
služi za cirkular-pile, za čoln
na morju in slično, prodam.
Cena 180.000 din. Emil Novo-
gratec, M. Sobota, Kroška c. 13.
M-803

POZIV!

Studijska knjižnica v Murski
Soboti poziva vse, ki imajo stare
časopise, slike ali knjige, naj jih
ponudijo knjižnici v odkup.
Studijska knjižnica, M. Sobota

KOLEKTIVI!
Poseben popust nudimo delov-
nim kolektivom in organizacijam
za izletniške vožnje z našimi mo-
dernimi turističnimi avtobusi. Raz-
veselite svoje člane s prijetnim
avtobusnim izletom! Prirodne in
turistične zanimivosti vabijo celo
leto na obisk! Vožnja s KOMPAS-
ovimi avtobusi TAM-DEUTZ (30 do
45 sedežev) je prijetna, varna in
udobna!

LJUBITELJI NOGOMETA!
1. Avtobusni izlet (17. novembra
1962) na nogometno tekmo
»Belgija : Jugoslavija« v Beo-
grad.

2. Avtobusni izlet na meddržavno
nogometno tekmo »Jugoslavija :
Madžarska« (14. oktobra 1962),
ki bo na velikem NEP stadionu
v Budimpešti.

3. Avtobusni izlet na meddržavno
nogometno tekmo »Zapadna
Nemčija : Jugoslavija« (30. sep-
tembra 1962) v Zagreb.

KOLEKTIVI!
Po želji Vam pripravimo eno-
dnevni izlet na Vršč ozioroma
Plitvička jezera. Koristite poseben
popust pri KOMPAS-ovih avtobu-
sih!

IZLETI V INOZEMSTVO

1. Lastniki osebnih avtomobilov!
Dvodnevno potovanje z osebnimi
avtomobili preko Koroške na
Grossglockner ter v nadaljevanju
v Badgastein. Cena 4.700
din. Prijave do zaključnega šte-
vila.

2. Kolektivi! Zaradi izrednega za-
nimanja za Koroško in Benetke,
organiziramo cenene eno in dvo-
dnevne izlete v te nepozabne
kraje. Cena enodnevne izleta
izleta po Slovenski Koroški je
3.500 din.

3. 5-dnevno avtobusno potovanje
v Budimpešto (avtobusno). Pri-
jave v poslovalnici KOMPAS-a.

4. Z letalom v Rusijo!
7-dnevni izlet z letalom na rela-
ciji: Zagreb-Varsava-Leningrad-
Moskva (celodnevni ogled Var-
save, tri dni bivanja v Lenin-
gradu ter tri dni v Moskvi). Pri-
jave v poslovalnici KOMPAS
CELJE!
Se priporoča KOMPAS Celje,
Tomšičev trg 1 — 23-50 telefon.

ROJSTVA
Rodile so: Terezija Raduha iz
Zgornjega Kocjana — dečka, Dra-
gica Opacič iz Cernelavec — dečka,
Matilda Berden iz Hrastje-Mote —
dečka, Irma Gregorec iz Vaneče
— dečka, Marija Duh iz Lipe —
dečka, Kristina Ozvatič iz Tišine
— dečka, Hermina Ovčec iz Ran-
kovec — dečka, Ivanka Nemec iz
Filovec — dečka, Karolina Vukan
iz Mačkovec — dečka, Irena Čarni
iz Gorčan pri Medvodah — dečka,
Vilma Kočar iz Serdice — dečka,
Helena Podlessek iz Murske So-
bote — deklko, Ana Kolaj iz Iža-
kovec — deklko.

POROKE
Poročili so se: Avgust Požonec,
gozdarski tehnik iz Martinja in
Marija Kulčar, učiteljica iz Mar-
tinja; Jože Brumen, učitelj iz Ba-
kovec in Ernestina Mencinger, u-
čiteljica iz Gerlinec; Silvester
Schmidlechner, uslužbenec in Ra-
kičana in Terezija Bunderla, usluž-
benka iz Rakičana; Anton Horvat,
upokojenec iz Cernelavec in Gi-
zela Baranja, gospodinja iz Cer-
nelavec; Anton Zrimšek, miličnik
iz Murske Sobote in Slavica Hor-
vat, uslužbenka iz Murske Sobote.

SMRTI
Umrli so: Aleksander Horvat iz
Murske Sobote, star 67 let; Mirko
Grebenc iz Stogovec, star 53 let;
Ivanka Lukovnjak iz Jančevega
vrha, stara 79 let; Lovrenc Kozar
iz Rakičana, star 73 let.

ČESTITKA

Cveti Kučan in Simu To-
maniću mnogo sreče na novi
življenski poti želijo prekmur-
ski študentje iz Zagreba.

ČESTITKA

Ivanu Jugu iz Ljutomera že-
limo ob njegovem življenj-
skem prazniku vse najboljše
in mu iskreno čestitamo!
Kolektiv uredništva

Komisija za razpis delovnih mest pri Okrajnem
zavodu za socialno zavarovanje Murska Sobota
razpisuje sledeča delovna mesta:

1. delovno mesto kurjača centralne kurjave in hišnika
2. delovno mesto telefonista in vratarja

Pogoji: Za delovno mesto kurjača centralne kur-
jave, ki bo istočasno tudi hišnik, se zahteva kva-
likacija, ki je predpisana za kurjača parnih
kotlov (kvalificirani kurjač parnih kotlov). —
Za delovno mesto telefonista in vratarja (osem-
letka).

Za hišnika je na razpolago stanovanje. — Pri-
jave, kolkovane s 50 dinarji, je dostaviti tukajš-
njemu zavodu najkasneje do 15. septembra na
naslov: Razpisna komisija pri OZSZ M. Sobota.

Kmetijska zadruga »Napredek« Prosenjakovec
razpisuje prosto delovno mesto

administratorja

Zaželjena je srednja strokovna izobrazba ali niž-
ješolska izobrazba z daljšo prakso v administra-
ciji z znanjem strojepisja.

Krajevna skupnost Bakovci razpisuje prosto de-
lovno mesto

frizerke

Pogoji: kvalificirana delavka za moško in žen-
sko stroko.

Rok prijav velja do zasedbe delovnega mesta.
Prošnje vložiti pri Krajevni skupnosti Bakovci.

OBVESTILO

Obveščamo vse kmetijske zadruge, podjetja in kmeto-
valce, ki pridelujejo vino oz. alkoholne pijače, da ima naše
podjetje na zalogi večje količine sodov in to od 20—800 l.
Nadalje smo pripravljeni prevzeti večja in manjša naročila.
Cene so konkurenčne ter se priporočamo!

Obrotno mizarско podjetje
»LESLIK«
Maribor, Smetanova ulica 1

OBVESTILO STARŠEM IN DIJAKOM

Dne 5. septembra od 7. ure naprej bo Knjigarna »Do-
bra knjiga« prodajala šolske knjige in ostale šolske po-
trebščine na Osemletki II. v Murski Soboti.

Dne 6. septembra, prav tako od 7. ure naprej, bo
prodajala knjige in ostalo na Osemletki I. v M. Soboti.

Priporoča se kolektiv

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega očeta

ALEKSANDRA HORVATA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zad-
nji poti, nam izrekli sožalje in z nami sočustvovali. Po-
sebnost se toplo zahvaljujemo kolektivom: ČZP »Pomurski
bisk«, »BLISK« v Murski Soboti, Trgovskemu podjetju
»Petrošnik« v Murski Soboti, KZ Selnica in Društvu
upokojencev ter vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem,
znancem, za darovane vence in cvetje in pevcem za pos-
lednje pesmi. Iskrena hvala zdravnikom in osebju bol-
nišnice v Murski Soboti, ki so se med njegovo dolgo-
trajno boleznijo trudili ohraniti ga pri življenju. Prav
tako se zahvaljujemo za ganljive besede predstavniku
Društva upokojencev.

Murska Sobota, 23. avgusta 1962

Družina Horvat, Őri in Simonič

štipendije

- 3 na VPŠ skupine matematika—fizika
- 3 na VPŠ skupina tehnični pouk—fizika
- 2 na Srednji glasbeni šoli
- 3 na Srednji vzgojiteljski šoli

Interesenti morajo poleg lastnoročno napisane
in s 50 din kolkovane prošnje priložiti še na-
slednje dokumente: zadnje šolsko spričevalo,
potrdilo o premoženjskem stanju in mnenje mla-
dinske organizacije ali Krajevnega odbora SZDL.
Prednost pri dodelitvi štipendije imajo otroci
padlih borcev NOV in žrtve fašističnega nasi-
lja, prošilci s področja občine.
Prošnje sprejema Komisija za štipendije Občin-
skega ljudskega odbora do 10. septembra 1962.

»MURA« tovarna oblačil, perila in pletenin, M.
Sobota razpisuje prodajo naslednjih osnovnih
sredstev:

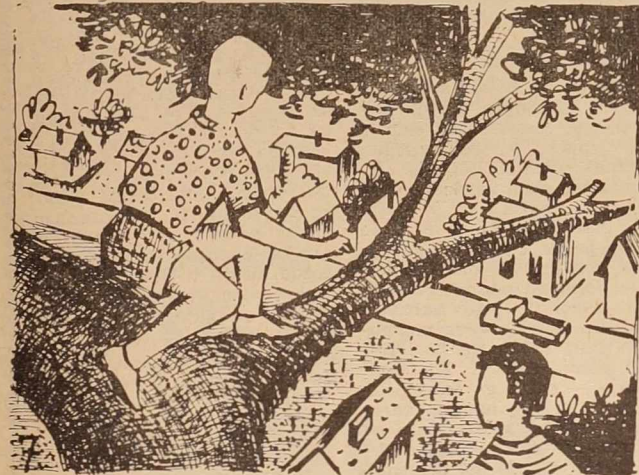
1. konjsko opremo
2. transportna prevozna sredstva (voz za konj. vprego)

Interesenti se naj oglasijo na upravi podjetja
»Mura« v Kerenčičevi ul. št. 3.

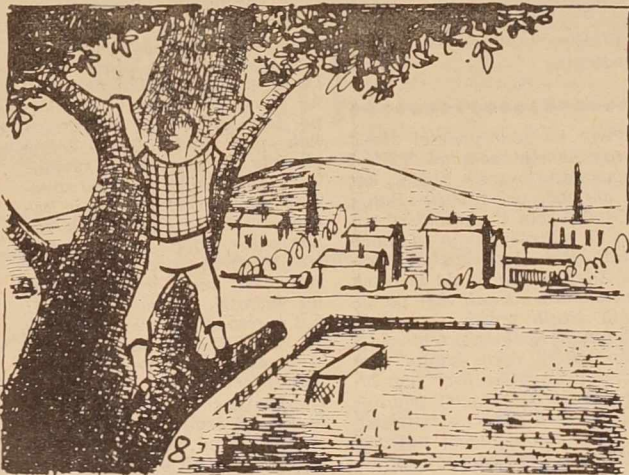
Kmetijsko industrijska komb.nat »Pomurka« M.
Sobota razpisuje prosto delovno mesto

samostojne administrativne moči

Nastop službe takoj. — Osební dohodki po pra-
vilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja.
Pismene ponudbe z življenjesom sprejema u-
prava podjetja do 15. septembra 1962.

7.
Blizu nogometnega igrišča na drugi strani reke je stal visok,
košat in zelo star kosanec. Imel je zelo pripravne veje, podobne
rogovičom. Bile so široke in močne, tako da je lahko nanje
legel 12-letni fant, če ni bil preveč debel. Celo zaspal si lahko
na njih in se ti ni bilo treba bati, da bi padel na tla. Angel,
Emil in Joco so imenovali te veje posteljo in ker sta bili prvi
rogoviči najbližje zemlji, je bila to »postelja v pritličju«. Zasedel
jo je Emil. To pa zato, ker je bil najmlajši in je najraje spal.

8.
Nekoliko višje se je utaboril Angel. Njegove veje sicer niso
bile primerne za »spalnico«, zato pa so bile kot nalašč za gu-
galnico. Angel je bil nor na gugalnice. Zato se je tudi odločil
za te veje, čeprav bi lahko kot najstarejši zasedel najlepše in
najvišje veje na drevesu. Na ta način je prišel na vrh Joco.
Od tu je imel prekrasen razgled, pod seboj je imel nogometno
igrišče, dalje naprej je videl preko mdečih streh in reke v
koritu vzhodni del mesta, z velikimi, dolgimi dimniki, iz kate-
rih se je vedno kadilo.

9.
Jocova veja je bila »opazovalnica«. Od tu je bilo mogoče
najhitreje opaziti sovražnika. Teh ni bilo malo: vrstniki iz šole,
starejši bratje in sestre, starši, policaji. Se posebej se je bil
nepomirljiv boj med policaji in dečki. Skoraj ni bilo dneva, da
se ne bi spopadli. Pri tem je največkrat odločala hitrost. Ta
je bila na strani dečkov. Vendar se je večkrat pobratil polica-
jev pendrek s fantovskimi hlačami. Ta boj se je vodil največ
v predmestjih našega mesta: v Nabrežju, v Teznen, Studenicah,
Meljah in v Kričevini.

TO IN ONO IZ KUZME

Tukaj pričakujemo, da bo v kratkem podjetje »Avto-busni promet« Maribor, ki vzdr-
žuje večino avtobusnih prog

v Pomurju, odprlo novo avto-
busno progo Kuzma — Ljub-
ljana. To bo vsekakor pomem-
bna pridobitev ne samo za
prebivavce Kuzme, temveč tu-
di za ostale prebivavce ob tej
progi, ker jim bo z otvoritvijo
te proge omogočeno, da v e-
nem dnevu opravijo svoje o-
pravke v večjih krajih Slove-
nije vse do Ljubljane, kar se-
daj ni mogoče. Obenem bo pa
olajšan našim ljudem obisk
svojih sorodnikov, ki so zapo-
sleni po vsej Sloveniji, od Ko-
čevskega do Primorske, Go-
renjske, Koroske. Isto bo tudi
sosednjo Hrvaško vse do Za-
greba, ker bo verjetno postav-
ljena zveza z avtobusno pro-
go M. Sobota — Zagreb. Ker
je predpogoj za otvoritev te
proge zgraditev še ene garaže.
so že pričeli pripravljati grad-
beni material.

Ker smo že pri avtobusnih
progah, ne moremo mimo, da
se ne bi dotaknili tudi cest.
Čeprav je o teh bilo že mno-
go napisanega v naših časo-
pisih, je bilo malo storjenega.
Res so v zadnjih dneh navo-
zili nekaj materiala na cesto
Kuzma — Dol. Slaveči, ki je
bila ena najslabših na Goričk-
em, toda to je le toliko, da
niso ukinili avtobusne proge
Kuzma — M. Sobota, kar je
bilo predvideno.

Se nekaj. Dobro bi bilo, če
bi direkcija za ceste v Mari-
boru postavila smerne tablice
za Kuzmo vsaj na križišču v
Večeslavcih in križišču Grad
— Martinje, ker se nemalo-
krat zgodi, da vozniki motor-
nih vozil, posebno inozemci,
ki so namenjeni v Kuzmo,
znajdejo v Rogašovcih, oziro-
ma pri Gradu ali v Martinju.
Tako se je zgodilo beneškim
fantom, ki so nas pršli s pre-
cejšnjo zamudo razveseliti s
svojim programom. Neka kul-
turna skupina iz Maribora pa
sploh ni mogla najti Kuzme!

Gradnja nove šole lepo na-
preduje, tako da bo že kmalu
pod streho. Pa tudi v obeh
starih šolah popravljajo no-
tranje prostore, da bodo že
do začetka šolskega pouka
pripravljeni za uporabo vsaj
prostori v obeh starih šolah.

Začeli so tudi z gradnjo za-
družnega skladišča. Z dogra-
ditvijo tega bo rešen pereč
problem, ker so do sedaj bla-
go vskladiščevali v neprimer-
nih prostorih, za stroje pa bo

urejena primerna garaža, na-
dalje trgovna z reprodukcij-
skim blagom ter poslovni pro-
stori.

Že pred leti je bila nadzi-
dana občinska hiša, v kateri
so uredili stanovanja in po-
slovne prostore za Krajevni
urad, poštni urad itd. Dobro
bi bilo, če bi stanovanjska
skupnost, ki s hišo upravlja,
poskrbela, da se hiša uredi
tudi od zunaj. S tem bi pre-
prečili kvarjenje, zunanega
zidu.

vsak slučaj — do roba napol-
njeno politrsko steklenico tro-
pinovca. Skratka, zaman sem
ugibal, zaman napenjal oči:
bilo je vse točno tako kot ved-
no poprej. »Ne vem, kaj naj
bi bilo nenavadnega danes«,
sem dejal nazadnje.

»Ali nisi — nisi nič prese-
nečen?«
»To mu je očitno vzelo sapo.
Jadno je segel za svojo pučo
in si jo pošteno nagnil, da mu
je zaplesal grgravec.

»Tebi pa ne bom ponudil,«
je rekel za tem in izpustil po-
sodo, da mu je obvisela ne-
posredno pred nosom. »Tako
ali tako že zdaj ni vse v redu
s Tabo. Kaj šele, če poduhaš

in »šleva« zavrnila in rekla
v brezhbitni slovensčini: »Ze-
lena je tri, fantje. Vsi trije
smo onemeli. Ko se je oni spet
sklonil nad krogel in se po-
tuhel smejal, je eden izmed
nas zajekal, v angleščini se-
veda, besedo ali dve v zahva-
lo za informacijo. Pobrali smo
se nato iz sobe in poparjeni za
čeli ugibati, ali je tista »ne-
roda« naš rojak — kak begu-
nec, ali pa slučajen popotnik
kot smo to bili mi. Ta nena-
vadni slučaj! To presenetlji-
vo —

Toda povedati sem hotel
pravzaprav neko drugo zgod-
bo, pravtako resnično kot to,
ki sem jo povedal. Sicer so
pa resnične vse, ki jih boš si-
šal, vse, od prve do zadnje.
Kaj bi si izmišljal, ko pa je
mno enostavneje in laže,
črpati iz lastnih doživetij! To-
rež k zgodbi. Tokrat sva v Za-
hodni Nemčiji, na Svabskem,
na tistem mirnem podeželju,
gričevnatem kot naše Gorič-
ko, na pravem kmečkem po-
deželju, polnem gozdov, polj
in sadovnjakov. Potoval sem
z avtostopom. brez trdnega ci-
lja, več ali manj na slepo sre-
čo, kakor je pač naneslo, ka-
kor se je pač peljal voznik,
ki je ustavil in me vzel s se-
boj. Kak lep jesenski čas je
bil tisto! Dnev. so bili kot top-
la, otožna pesem. Dnevi so bi-
li kakor cekini, žolsti iz dneva
v dan bolj, žolsti vsak dan dru-
gače. Ni bilo veliko prometa
v tistem zakotju, pa mi ni bi-
lo tudi niti najmanj žal, da
sem zato počasi napredoval.
Ob cestah je bilo sadno drev-
je, dišalo je po moštu, po ži-
vinu, po kmečkih dvoriščih,
pa mi je bilo ljubo, da sem se
lagodno klatil skozi to privla-
no okolje. Se na večer, ko je
bila dolina še skoraj brez son-
ca, me ni nič preveč skrbelo.
da bom prispel do kraja, kjer
sem prvotno nameraval pre-
nočiti. V Nemčiji se avtomob-
bili čez dan zelo neradi ustav-
ljajo. Če te kdo že vzame s
sabo, začne takoj opravičujo-
če pripovedovati o nevarno-
stih v primerih, ko je nezna-
nec od zadaj lopnil svojega
gostitelja po glavi in ga izro-
pal. o številnih beguncih iz
Vzhodne Nemčije, o beguncih
iz najrazličnejših smeri, skrat-
ka, ki da jim ni v nobenem
primeru zaupati. Torej ni bi-
lo nič čudnega, da ga skoraj
ni bilo človeka, ki bi v temi
pobral nekoga na cesti. A jaz
sem kljub pozni uri še vedno
poskušal srečo, znova in znova,
pa čeprav je vsak avto
hlodno obšel mimo mene.

Kako sem tedaj osupnil, ko
se je nek Volkswagen nemu-
doma ustavil! Kakor hitro sem
ugotovil, da je v avtomobilu
sedela ženska, in povrh še sa-
ma, sem se začudil še bolj.
Ali je pogumna, ali pa neum-
na, sem si mislil, ko sem lezel
v avtomobil. Ni ga bilo še vo-
znika, ki me v takem primeru
ne bi vprašal, od kod prihaj-
jam in kam nameravam. Tu-
di tokrat se je začelo vse v
enakem zaporedju. In nato,
ko sem povedal, da sem iz Ju-
goslavije, je malce privzdignila
glas, ko da jo pri tem ne-
kaj izrecno zanima. »Iz kate-
rega konca pa?« »Iz Sloveni-
je,« sem odvrnil misleč, da je
bila kdaj kot turist pri nas,
pa je zato utegnila kaj bolj
poznati našo deželo. »Iz Slo-
venije?« je vzkliknila. In ko
sem jo zavzeto pogledal, je
rekla — svojim ušesom nisem
mogel verjeti — v čisti slo-
vensčini: »O, lepa Slovenija!«
»Kaj?« sem iztisnil iz sebe, in
to v nemščini, medtem ko je
ona povzela v mojem jeziku:
»Tam sem preživela večji del
svojega življenja. Ali veste
kje je grad Hmeljnik?« »Na
Dolenjskem, se mi zdi, ali
ne?« Da, grad Hmeljnik na
Dolenjskem. To je bil moj
dom. »Grad Hmeljnik?« sem
se nagnil k njej. »Pa vendar
ne bo res, da govorim kar z
lastnico gradu Hmeljnik?«
»Da, da, prav to.« S tem je
vse doseglo moj višek. Pono-
či, ko te ne bi vzel noben
moški s sabo, te je pobrala
ženska; čisto na samem, sredi
gozda, nekje v Nemčiji, v od-
maknem kraju, kjer le tu
in tam pripeleje kak avtomob-
bil. In še dalje: več kot 52
milijonov prebivalcev ima Za-
hodna Nemčija in jaz sem
moral naleteti prav na enega
izmed redkih, ki govori tud
slovenski! In tudi to še ni vse:
naleteti sem moral povrh vse-
ga — da bi bila vsa neverjet-
nost še prepričljivejša — na-
leteti na nekdanjo gofiko z
gradu Hmeljnik na Dolenj-
skem! Naj zven še tako ne-
mogoče, je pa vendarle res.
Dala mi je svoj naslov, in zdaj
živi v Heidelbergu kot šivilja.

Konec prihodnjič)

Lajči Pandur — Prekmurska tišina

PREMALO UČITELJEV ZA TELESNO VZGOJO

Svet za telesno vzgojo pri
Občinskem ljudskem odboru
v Lendavi ugotavlja, da je v
občini občutno pomanjkanje
predavateljev in vzgojiteljev
za telesno vzgojo. V nižjih raz-
redih imajo pouk telesne
vzgoje le po tri ure tedensko,
v višjih razredih pa celo po
dve uri. V občini je samo en
strokovni predavatelj za tele-
sno kulturo, dočim opravljajo

pouk telesne vzgoje v večini
šol ostali učitelji, kot kaže, pa
se stanje ne bo izboljšalo ta-
ko kmalu, saj imajo v vsej
občini le tri štipendiste in to
enega na visoki, dva pa na
srednji šoli za telesno vzgojo.

Leta 1960 je bila ustanov-
ljena občinska zveza za teles-
no kulturo, katere naloga je
organizirati razna športna tek-
movanja. Zveza se je začela

uveljavljati šele v letošnjem
letu. Večje tekmovanje je pri-
pravila ob občinskem prazni-
ku. Na tem tekmovanju je so-
delovalo 11 sindikalnih po-
družnic s približno 250 tekmo-
valci. Poleg tega je organizi-
rala zveza tudi osnovnošolsko
atletsko prvenstvo. Na območ-
ju občine je 11 telesnovzgoj-
nih društev in klubov. Društva
v glavnem širijo svojo dejav-
nost, nazadnje le Partizan
Lendava, ki ima vedno manj
članov.

Družbeni plan predvideva v
Lendavi gradnjo plavalnega
bazena. Gradnja ga še niso pri-
čeli, ker ni načrtov. Računajo
pa, da bodo načrti pripravlje-
ni do konca tega meseca. Po-
tem bodo pričeli.

likor se je le dalo.

»Čuj, kaj pa je s tabo?« me
je zaskrbljeno pogledal.

»Kaj pa naj bi bilo z ma-
no?« sem se jel čuditi še jaz.

»Ali si normalen?«

»Ali si TI normalen?«

»Ne vidiš ničesar nenava-
dnega?«

»Nenavadnega?« Pogledal
sem okrog sebe. Vse je bilo
videti v redu. Aparati niso
kazali ničesar sumljivega.

Srajca, ki sem jo opral sino-
či, je še zmeraj visela na i-
stem mestu v zraku. Pri njem
prav tako ni bilo opaziti ni-
kake spremembe. Stara, dobro
znana slika. Nagibal se je sko-
zi okroglo okno, kot pač zme-
raji. Kadar mu je bilo prevro-
če, je vselej nekoliko privzdig-
nil svojo zlato obrobljeno ka-
po, tako da mu je plavala za
kak prst nad glavo, kakor
glorijola. Papir, čiki in podob-
noni odpadki, ki jih je po nava-
di nemarno metal iz svoje ka-
bine in ki po vsejmirski za-
konih niso mogli nikamor pa-
sti ali izginiti, vse dokler je o-
stal v isti smeri in ni spreme-
nil hitrosti, so ga obkrožali
kot čvrsto spremstvo. Med nj-
mi sta bili tudi dve prazni
steklenici za pivo. Tik ob
sprednjem oknu, kamor je
zlahka segel z roko, je plava-
la velika črna puča. Tudi to
je bila znana reč. Se nikoli ni
odšel v vsemirje brez nje, o-
ziroma brez prvotne sli-
vočke v njej. Bil je pač pravi
naš človek, ves in popol-
noma naš, kakor tisti pristni
Goričane, ki se je nekega ju-
tra odpravil iz Zgornjih Jelš-
ov v Srednje Jelšove, torej
na pot, ki je terjala debelo
vsemiroplovom k njemu, ka-

alkohol.
»Zdaj pa bi že rad vedel,
čemu se tako čudiš!«

O, nepojmljivo mi je to! Ne-
pojmljivo! Daleč v vesolju, v
kraljestvu večne tišine, v sve-
tu čudežev, v svetu, kjer si
sončni vzhod in zahod sledita
vsake pol ure, kjer vidiš zvez-
de, mesec in sonce obenem,
kjer pljuneš predse — če si
tako nepreviden — in se po-
tem podiš po vsejmirju za last-
no slino, kjer, ... kjer, ... ah,
neskončnost neskončnih never-
jetnosti, — a ti, ti mi ravno-
dušno sediš v tej svoji »Ci-
gišti 105!« Ali se ti res ne zdi
nenavadno, čudno, nerazum-
ljivo, nemogoče ... da se na
vsem lepem srečava v teh vi-
šavah? Srečanje, kakršnega še
ni doživela živa duša! Sreča-
nje, ki je skoraj že preveč tu-
di za najdržnejšo zemeljsko
domišljijo!

»Zaradi tega torej vso to
tvoje razburjenje. Ne, temu
se res ni vredno čuditi.«

Zagrabil je, najbrž do kra-
ja razočaran, svojo neizbežno
pučo, se potegnil v kabino in
zatresnil okno. Hkrati je za-
veslal s svojim vsemiroplo-
vom daleč od mene in se o-
čitno zakrnil vase. Nemudo-
ma sem se ogledal po radiu,
toda odgovora ni bilo.

»Čuj,« sem rekel na to, »po-
vedal ti bom kakšno srečanje
sem doživel jaz, pa boš videl,
zakaj se mi zdi NAJINO sre-
čanje običajna reč. Ali me
poslušаш?«

Seveda mi ni privoščil be-
sede, toda bil sem prepričan,
da je obdržal zvezo z mano,
zato sem se najprej udobno
zleknil po zraku, nato pa začel
pripovedovati.

PRVA ZGODBA

Bilo je neke tam spodaj, v
Angliji. Skupno s dvema pri-
jateljskima Slovincema sem v
neki »pub«, v neki gostilni,
spoznal partijo biljarda. E-
den izmed obeh igralcev, mlad
eleganten moški, se je držal
zelo slabo. Ko da ni imel še
nikoli palice v roki. »Neroda«,
smo komentirali na glas vsi
trije. »Nimam pojma o odboj-
nem zakonu!« prav zabaval
smo se na njegov račun, go-
tovo bolj kakor če bi igrali
tudi sami. »Šleva! Tik pred
luknjo — pa ti ga tako polo-
mi!« Najbrž se nam je zdela
sila imenitno, zbijati šale na
račun nekoga, ki je lahko si-
šal vsako besedo, pa ni vedel,
da se nanašajo nanj. Prišlo je
do tega, da se nismo mogli ze-
diniti, kakšno vrednost ima
zelena krogla. Ta je zatrje-
val: »Zelena je dve točki!« O-
ni pa: »Zelena je tri!« Ko smo
bili že tako daleč, da smo ho-
teli povprašati igralca, ki je
bil boljši, se je ona »neroda«

Nov proizvod Iskre

V letih po vojni se je zaradi
višjega življenjskega standarda sil-
no povečalo povpraševanje po ra-
dijskih sprejemnikih. Industrija
radioaparatur je bila komaj kos
tako velikim potrebam. V zadnjih
letih pa vedno bolj opažamo, da
povpraševanje po samih radijskih
sprejemnikih močno pada, precej
zaradi večjega povpraševanja po
kombinaciji radio-gramofon ali sa-
mo gramofon. Vedno več ljudi,
posebno mladine, se navdušuje za
»konzervirano glasbo« z gramof-
onskih plošč, ki daje vsak čas
novoviden program in ga je moč
kadarkoli ponoviti.

Jugoslovanska industrija gra-
mofonov je v veliki meri odvisna
od uvoza, zato so v ISKRI sko-
onstruirali domač tip električnega
gramofona »Emona«, ki je pril-
gojen vsem zahtevam glede vde-
lave v glasbene skrinje, kombi-
nirana radijska obliža in ročne kov-
čke, ima samostojen asinhronski
motor z regulacijami za predvaja-
nje vseh vrst plošč. Površina gra-
mofona je izdelana iz polistirola,
a vložek na gramofonski glavi
lahko izmenjamo za predvajanje
mikro ali stereo plošč. »Emona«
bodo lahko priključili na vse vr-
ste električnih omrežij. Posebne

izvedbe namenjene za izvoz bodo
prilagojene tudi za neevropske e-
lektrične vrednosti omrežja.

V kratkem bodo prišli na trži-
šče priljubljeni koncertni spre-
jemniki »Triglav« z vdelanimi no-
vimi električnimi gramofoni Emo-
na. Zaradi domačega proizvodnje
bo tudi docela odpadel uvoz le-
teh, ki je dolgo časa oviral večjo
proizvodnjo tega kombiniranega
radijskega sprejemnika.

Številni ljubitelji gramofonskih
plošč bodo verjetno z velikim ve-
seljem pozdravili nov domač tip
električnega gramofona.

Uspehi v Tednu knjige

Občinski ljudski odbor v M.
Soboti je v Tednu knjige do-
delil nesamostojnim krajevnim
knjižnicam v svojem okoli-
lišu 200 tisoč din podpore; naj-
več so dobile knjižnice, ki so
bile aktivne tudi pri zbiranju
prostovoljnih prispevkov od
prebivavstva. Najbolj so se iz-
kazale knjižnice v Pucovcih,
Bakovcih in Martjancih. V
Tednu knjige so v soboški ob-
čini obogatili knjižne police z
nad 300 novimi, vsebinsko ka-
kovostni knjigami.

V občinskem okolišu pa še
vedno izpopolnjujejo omrežje
krajinskih knjižnic. Tako bodo
odprli knjižnice tudi v Mač-

kovcih in Kuzmi. Soboška
knjižnica pa bo kot osrednja
občinska knjižničarska usta-
nova v prihodnjem mesecu

znatno okrepila svoje poslans-
tvo na podeželju tudi s potu-
jočo knjižnico.

-sk

DANES NA SEJI OBLO LENDAVALA

Za danes dopoldne je skli-
cana seja obeh zborov Občin-
skega ljudskega odbora Len-
dava. Dnevni red predvideva
obravnavo poročila o gibanju
gospodarstva v prvem pollet-
ju, poročilo sveta za telesno

razpravo o nekaterih drugih
predlogih.

Prav ko sem priletel stotič
okrog Zemlje, sem ga zaslišal
neposredno v svoji bližini, kot
da me hoče prestrašiti: »Buh!«

Gledal sem v globino in po-
kušal odkriti svojo domačo
grudo. Kako lepo je sijalo son-
ce! Zdelo se mi je, da še v teh
neskončnih višinah diši po zo-
rečih žitnih poljih in prvih
jabolkah. Razločno sem videl
našo veliko reko, kamor sem
se hodil kopat in kjer sem to-
liko sanjari, sanjari pod to-
poli in med visokimi trsticem.
— Eh, nisem mogel odtrgati
pogleda od te nedosegljive po-
dobe ...

»Hej!« se je oglašil znova.
»No, kaj pa je?« sem se
končno okrenil.

Nekaj časa je samo zrl va-
me, ves začuden, skoraj osu-
pel. Zakrmaril sem s svojim
vsemiroplovom k njemu, ko

Drago Grah

KOZMONAVT KÜFRNJEK